

MELYETES

MELYETES:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy évre ..... 2 korona.

VÍDÉKEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy évre ..... 2 k. 40 f.

MELYETES:

6-hatásos post. sor egyszer 20 fl.
minden következőnél 15 fl. é.

Nyitási sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Szerda, április 8.

Mai számunk főbb közleményei:

Vendéglátó: A telepelelt szerződés.

Égyvéri nyomer.

Abuzotizmus Szerbiában.

A villamos telepek fejlődéséről.

Ex-lex előtt.

Összefoglaló közgyűlés.

Fegyverrel egy társaság miatt.

Jogi vélemények a villamos világítás körül.

Összeállítás Ul-Szent-Annán.

A zene-pártj.

Összeállítás igazgató.

Összeállítás az utad.

Nagyvéri ajtócsapások.

Az utad diákok.

Vendéglátó társaság.

Társaság: Csernovics Péter fogadása. Irta: Vay

Sándor gróf. — Ul élet. Irta: Kádár Gusztáv.

Csernovics: A korábbi fahérség. Irta: Bignó

Martinka.

A telepelelt szerződés.

Arad, április 7

A város holnapi közgyűlésén kerül döntés alá a közműhely sokat vitatott és minden oldalról meghánytorgatott ügye.

A magunk részéről mellőzni kívánunk a közgyűlés napján minden megjegyzést és vonatkozást a közműhelyre. Elmondtuk véleményünket többszörösen e tervbe vett újításról, s álláspontunk a mesterséges gyűlések és vélemény kicsikarások dacára sem változott. A város képviselő-testületének kezében van letéve az ügy, s a villamos társulat kérvényét kedvezőleg intézi el a közgyűlés, ha a közműhelyet szükséges intézménynek tartja, melyért áldozatokat hozni is érdemes; de el-

utasítja és levéti napirendről egy és mindenkorra, ha az iparosok közt tapasztalt hangulat, s a maga józan véleménye azt sugalmazza, hogy a közműhely nem olyan vállalkozás, melynek létesítésével az aradi iparosokon segítve van.

A közműhely kérdése, egyébként is, másodrendű ügy lett ma Aradon, ama újabb érdekességű eseménynyel szemben, melyet a villamos társulat napfényre került szerződése szolgáltatott. A lapunk legutóbbi számában közzétett felfedezés, amilyen mértékben érinti a város közönségének érdekeit, épp olyan mértékben keltett fölfigyelmet és érdeklődést város-szerte.

A fogyasztó közönség soraiból már ma többen bejelentették a villamos társulat vezetőségénél, hogy a nekik jogosan járó, de mindeddig föl nem vett visszatérítések igényt formálnak.

A társulat, melyet váratlanul ért az esemény, most mindenféle csúrés-csavarral félremagyarázni igyekszik a szerződés, általunk tegnap idézett, végzetes passzusát. De hát ez természetes. A város közönsége évek hosszú során át nem volt tudatában jogainak, s így a fel nem vett refakciák tetemes összegre szaporodtak, amit most egyszerre visszafizetni még az olyan jó kezekben levő vállalatnak is kellemetlen, mint amilyen a helybeli villamos társulat, melynek részvényeit, tudvalevőleg, a Hitelbank tárcájában őrzik.

A villamos vállalat, mint a nap folyamán értesültünk, azzal a naiv állásponttal védekezik, hogy az ominózus

szerződés-pontnak nem az az értelme, hogy pl. 10 százalék visszatérítést kap az, aki a nála elhelyezett árammérő szerint évente 1000 órán át vette igénybe a villanyt, hanem e pont azt jelenti, hogy *lángonként*, helyesebben villamos körtéknél kellett volna az illetőnek évente 1000 órán át használni a villamos áramot.

No hát ez képtelen ferdtetés.

A dolgot különben meg akarjuk világítani teljesen. Köztudomásu, hogy nagyobb gabonaszállításoknál a vasutak és hajózási vállalatok tetemes refakciákat adnak a gabnakereskedőknek, föltéve természetesen, hogy a nagyszállítást nem több, hanem *egy cég* eszközli. A gabnakereskedők azt teszik tehát, hogy összeállnak öten, tizen, vagy tizenötön és minden szállítást *egy kereskedő* nevére jelentenek be, aminek folytán a szállítmány kvantuma jelentékeny nagyságra nő. *Az így elvett és megszerzett visszatérítést aztán a szállításra szövetkezett kereskedők elosztják maguk között.*

A Ganz-gyár annak idején, mikor a várossal szerződést kötött, az ilyen anomáliáknak akarta elejét venni azzal, hogy amikor nagyobb fogyasztásoknál 5, 10, 15 és 20 százalék engedményeket tett, megkötötte egyúttal a fogyasztók kezét. A nevezetes pont t. i. így hangzik:

A megállapított árakból köteles a társulat az illető fogyasztóknak az *azek használatára* létesített berendezésnek megfelelő és wattokban kifejezett áram munkának évi 600, 1000, 1500 és 2000 órán át való igénybe vételénél 5, 10, 15 és 20 százalékot leengedni.

Csernovics Péter fogadása.

Irta: Vay Sándor gróf.

Múlt héten Biharországban jártam. Valami különös dolgom nem volt, csak éppen a fejemet szellőztettem egy kicsit. Így szoktam én t. i. mondani, ha valami munka írása közben, egy-két napi pihenőt tartok. Ilyen pihenések alkalmával mindig kikeresem a legkedvesebb helyeimet, legkedvesebb embereimet. Ilyen nékem a kevesek közt Nagyvárad, Nagyváradon meg Justh Károly, az én jó Kari tatám családja, háza népe. Nabobi pazarlás van ennek a családnak szeretetében, vendéglátásában pedig napjainkban talán ez sem a legutolsó pontum. Nem, mert megfoglyatkozott a nemes uraimék atyafiságos szeretete és nem igen ül már szegény rokon az asztalvégen.

Mikszáth Kálmán egyik bájos novellájában remekül írja le a szegény rokon sorsát, régi nemes uraknál, a régi Magyarországon. Főleg a szegény atyafi, t. i. ott van a leggazdagabbaknál, igaz, hogy az asztalvégen ül, de azért ott van és megadja neki a kellő reverentiát, ami első sorban mint a nemes nemzeti és vitélő X. család tagját illeti meg. Aztán eszik, iszik, urasan öltözködik, a kocsis befog, a lovász föl-szerel számára, de soha se látja a fejét se a schneider-kontó, sem a családok fizetése miatt. Ez az ég madarait tápláló, mezők állomát

ruházó féle rendszer egyik legszebb vonása vala régi magyar nemességünknek. Ma már megfoglyatkozott az ősi föld, nem jut a szegény atyafinak kisebbre süttöt cipőből egy karéj kenyérke.

A kupétában még két ur helyezkedett el, hogy a Cserhát dombos tájain át megindult a gőzmasina. Mire a sikra értünk, Fegyvernek tájékán, nem sok biharországi lokális ösmeret kellett hozzá, hogy az egyikről (barnás, szittya típus), kisússem, hogy valamelyik Szunyogh. Öcsceiről beszélt, keresztnevükön említve azokat, esztári földesurak, meg remek, fekete fajsértéseiről, talán éppen a néhai híres gavalier Szunyogh Bertinek lehetett valamelyik fia. Szót ejtettek a politikáról is, régi vig belényesi szalonkázásokról, melyeken még részt vett a szegény jó, örök-ké vig Aldzsi, szóval tartva a cimborákat Virágné belényesi cukrászdájában. Ez a szegény Aldzsi Beöthy Algernon volt, az ország egyik legszelemesebb embere. Sik, szép táblavetések mellett aztán felsőhajtottak, ilyenformán:

— Ez is idegené már . . .

— Ezen a szép fekete szántáson valamikor a Szepáry Iván ökrei húzták az ekét. Schwarz vette meg . . .

— Fuius — Szerettem volna közbe vetni, de hát nem tettem. Lustán hajlottam hátra a fejemet és jól esett hallgatni régi biharországi urak diskurálását, itt ott egy jó adomájukat.

Az adomázást aztán folytattuk Kari tatánál, meg másnap Bunyitay Vince apátkanonknál, aki nemcsak egyik legkiválóbb történetírónk, hanem egyike a legszivesebb, legmagyarabb házigazdáknak. Kétszer huszonegy óra alatt különben legalább öt ebédet, meg ugyanannyi vacsorát ehettem volna végig, olyan ös vendégszeretettel traktál még a Beöthyek hajdan híres vármegyéje.

Biharországi urak, ha adomázta, de hogy nem hozzák elő még mindig Csernovics Pétert, a dugzagdag mácsai és szalárdi nemes urat. Ő neki mondta subanckorában atyja, a rendkívül zsugori öreg Csernovics, hogy annyi aranyat hágy rá, hogyha kanállal eszi, sem győzi elköltetni. Pedig bizony szépen elgurult az mind. Ahány, annyifelé.

De művészet kell ám a költéshez is. Tempó. Ehhez pedig nagyobb művészettel, több uri vénával alig értettek nagy Magyarországon, mint Csernovics Péter és Komáromy Gyuri. Jó pajtások is voltak és mindig tul akarták egymást licitálni a tékozlásban.

Egy ízben Csernovics egy kis szökökutát csináltatott s a mácsai kastély egyik ünnepélyén abból pezsgő lövölt a vendégek felé. Alig egy hónap mulva Komáromy Gyuri hitta meg a komániát Ottományba, ahol meg óriási vedrekben állt a pezsgő s abba komisz kocsisbort öntetett be.

Közismert dolog, hogy kacsalés alkalmával,

Vagyis, minden egyes fogyasztó csak a maga használatára létesített berendezésnek megfelelő áramot élvezhet és nem állhat össze a szomszédjával, vagy még két-három fogyasztóval, hogy így együttesen, egy néven, minél előbb elérjék a fogyasztás azon mennyiségét, ahol a jelentékenyebb refakciák kezdődnek.

Igy áll a dolog és nem máskép. Örökös koncessió a villamos társulatnak, ha van ember Aradon, aki tárgyilagos, józan gondolkodás mellett máskép érti a szerződés szóban forgó passzusát!

Véleményt kértünk egyébként az érdekes ügyben az aradi törvényszék több bírójától, és az ügyvédi kar több kiváló tagjától, kik kivétel nélkül abban a véleményben vannak, hogy a villamos társulat fizetni tartozik. A jogi véleményeket lapunk belsejében közöljük.

A villamos társulat pedig csürheti, csavarhatja a szerződés e kellemetlen pontját, ameddig neki tetszik, a nagyközönség meg fogja védeni a maga érdekeit.

* *

Ügyvédi nyomor.

(Megjegyzések egy cikkhez.)

Arad, április 7.

Bródy Sándor heti lapja, a *Jövendő*, minden aktuális társadalmi kérdésbe belemarkol és néhány rövid sorról nagyobb területet megvilágít, mint sok öles vezércikknek nevezett elmefuttatás.

Igy legutóbbi számában az ügyvédi nyomorról közöl sorokat, amelyekben az ügyvédi oklevél elnyerésének pillanatától kezdve a kényszerű kliens hajhászásig a fővárosi ügyvédek különböző típusait mutatja be. És a szemelvény sorozatot így végzi:

„Ez azonban mind csak ügyvédi nyomorság. Egyéni baj.”

Az igazi ügyvédi nyomor, az általános szociális baj ennél még szomorubb. Ügyvédi létszám Budapesten 1200. Minden 600-ik lakosa Budapestnek ügyvéd. Eredmény: az a kar, a melyet vezércikkben államfentartónak szokás mondani, ma közbecsülésben az utolsó. Ez az igazi nyomor. Ez az ügyvédség jelene, azé

az ügyvédségé, melynek multja Magyarországon a legfényesebb volt. Vajjon milyen lesz a jövője?”

Ténymegállapításaiban azonban téved a „Jövendő”. Téved, első sorban azért, mert a fővárosi ügyvédi kara nem azonos a magyar ügyvédi karral.

Hogy az a fővárosi ügyvédi kar, melynek sorában Szivák Imre, Lótvics Károly, Nagy Dezső dr., Pollák Illés, Friedmann Bernát stb. diszelegnek, utolsó lenne a közbecsülésben, kétségbe vonom, az ország ügyvédi karára vonatkozólag pedig visszautasítom, mert 1874. óta a magyar ügyvédi karnak éppen társadalmi sulya és jelentősége emelkedett soha nem remélt magaslatra.

Soha nem remélt azért, mert az ország kormánya mindig rettegett ennek a karnak függetlenségében gyökerező félelmetes erejétől és éppen ezért minden intézkedésében azt a hatalmi célszót érvényesítette, hogy az ügyvédi kart anyagilag enerválja és ezzel erkölcsi sulyában gyöngítse.

Ott a célszót leplezetlenül elárulják a mostani igazságügyi kormányzat törvényjavaslatai.

De az ügyvédi kar ereje még most sokkal nagyobb. Hahogy eltörni lehetne s ha van ennek a szerencsétlen országnak államfentartó társadalmi rendje, akkor az ügyvédek kara bizonyára az, akár mondják ezt vezércikkben, akár nem.

Ami pedig az ügyvédi kar fényes multját illeti, talán nem lesz érdektelen, ha rámutatok arra a csodálatosan sötét képre, amelyet a magyar Corpus Juris magában foglal. A magyar törvénytárban ugyanis az ideiglenes törvénykezési szabályokon és az 1874-iki ügyvédi rendtartáson kívül néhány jelentéktelen intézkedés mellett egyetlenegy törvény foglalozik érdemlegesen az ügyvédséggel; hanem ez aztán fényes intézkedés.

Mátyás, az igazságos VI. dekrétumának 69. cikkelyében ugyanis ekként rendelkezik:

„Mivel pedig szokása az ügyvédeknek, hogy nyereségvágyból mentül több személynek az ügyeit elvállalják és azok védelmében meglehetősen hanyagul járnak el, ennél fogva rendeltük, hogy ennekutána egy ügyvéd se merje tizenegyzemélynél többnek az ügyeit elvállalni és vinni.”

Ime tehát a magyar ügyvédség fényes mult-

jának törvényes fundamentuma, mely meglehetősen igazolja azokat az igazságügyi minisztereket, akik csak üldözőndő materiát látnak az ügyvédségben; de még inkább megmagyarázza a magyar ügyvédség multjához tapadó azt a köztudatot, hogy a magyar ügyvéd kezében a perek örökéletűek voltak, mert hiszen az ügyeknek „numerus klauzusa” megőrlését csak egy biztosított, ha a tizenegyzemélynek az ügye soha be nem fejeződött.

Hosszasabb elmélkedést nem akarok most ehhez a kérdéshez fűzni, éppen ezért csak annyit jegyzek meg még meg, hogy egy olyan társadalmi osztályt, mint a minő a magyar ügyvédség, a közbecsülés piedesztáljáról még annak sem lehet olyan könnyedén letaszítani, aki ennek a karnak szociális bajait az okoknak és okozatoknak alaposabb ismerése mellett vizsgálja, mint ahogyan azt a „Jövendő” eikkirója tette.

Bramin.

TÁVIRATOK

Stadler érsek lemondása.

Eszék, április 7. A *Jedinstvo* Rómából, állítólag megbízható forrásból, azt a hírt kapja, hogy Stadler érsek lemondása befejezett dolog. Stadlert állítólag néhány hónapon belül Rómába hívják és az egyik kongregáció elnökévé nevezik ki. Utódjául állítólag egy ferencrendi szerzetest szemeltek ki. A „Jedinstvo” közlése még megerősítésre szorul.

A saragossai diákok.

Saragossa, április 7. Az idevaló diákok az este tüntetéssel nagy zavargást okoztak. A tüntetők megtámadták a közbelépő rendőrséget és bevették a prefektúra ablakait. Két rendőr megsebesült.

Az amsterdami tüntetések.

Amsterdam, április 7. Az est folyamán csak néhány vonat közlekedett. Fél 11 óra tájban a pályaudvarokat bezárták és katonasággal megszállták. Az utcákon polgárőrség és rendőrség cirkál. A központi pályaudvar közelében néhány fiatalember összetűzött a rendőrökkel. A rendőrök karddal megsebesítettek néhányat a tüntetők közül. Este 11 órakor a város egészen nyugodt volt.

kártya nem lévén a két gavallérnál, arra játszottak, kinek a kezére száll előbb a légy. Ha Komáromyéra, akkor ő nyeri el Szalárdot, ha a Csernovicsé, ezé lesz Ottomány. Estére kelve azonban valahogy partie égál következett és mindakettőnek megmaradt az uradalma.

Egyszer meg arra fogadott a két jó cimborára, ki tud hamarabb elkölteni úgy 5000 schein-forintot, hogy se másnak, se magának nem vásárol használhatót, de a cigánynak sem adja, se fidibust nem csinál az ezres bankból.

Komáromy Gyuri sok mindent kieszt, de egyik sem felelt meg a fogadás feltételeinek. Csernovics aztán egy napon így szolt pajtásához:

— Na, ma megnyertem a fogadást, — de még a módja titok. Estére megtudod.

A dolog pedig így történt: Józsefnapi vásár lévén, tele volt Pest finomabbnál-finomabb portékákat áruló messze földről jött kalmárokkal. Így a Fehér-hajó vendégfogadó emeletének egyik szobájában, egy „Bécsből érkezett illatosító-szer-árusné” igazi kölni vizet árult. Kedvenc illatszere volt még az az igazi, pancsolatlan Jean-Marie Farina nagyanyáinknak, de drága is volt, úgy, hogy csak a legmódosabbja szerezhetette be. Két forintért mértek annyiformát, amennyit most egy decinek mondanak. Vett pedig ebből a kölni vízből Csernovics éppen 500 scheinforint árát, úgy, hogy a bécsi asszonynak nem is volt annyi a Fehér-hajóban. Nyergesujfalusi gyorsparaszttal hozatott még

utána egy szállitmányt. A rengeteg sok szalmába font apró butykoskákból — így árulták akkor a valódi Jean-Marie Farinát — belétöltötte aztán Csernovics a kölni vizet egy óriási kádba s finom bilétával meginvitálta Lendvayné, a harmincas esztendő egyik legbajosabb magyar actrix-ját, hogy legmélyebb hódolata jeléül fogadná el tőle ezt a fürdőt. Mikor aztán korának legszebb Juliája megmártotta habtermétét ebbe a fejedelemnek való fürdőbe, a kádból azon módon kifordították az ötezer schein-forintokba került kölni vizet.

Valahol a Kerepesi-uton, a Rókus-felé lakott akkoriban Lendvayné, de még harmadnap is jártak a környékbeli bürgerek lányai, hogy a következő udvar hepe-hupás gödreiben megállott apró tócsákban áztassák meg keszkenőiket.

Csernovics persze megnyerte a fogadást és még számtalant azután, mert pazarolni senki sem tudott hozzá hasonló leleményességgel. A váradi Sas vendégfogadó előtt ha leszállt a lováról, a kantárt tartó háziszolgának egy aranyat adott, a pincér se kapott soha kisebb borraivalót és minden esztendőben háromszázhatvanöt áncugot csináltatott.

Elmultanak ezek mind régen. És elmultanak a biharországi nemes urak is jóformán. Leginkább meglátni ezt a tisztujtások s más egyéb megyei sokadalmaknál. Mert míg a hajdani kongregációk alkalmával egy hétig is muzsikáltak a dédapák az Apolló-ban, ma, az utódok hiába keresik a kompániát. Egy deci bor mel-

lett üldögél, egyedül a nemes urak ivadéka, busulván a Rózsabokorban, meg a Rimanóczyban. A fokosnak fénykorában hogy is volt, mint is volt, szomorúan sóhajtgatják... Szaladván pedig velem a gőzmasina végig a bihari fekete síkon, elmélázva nézegetem, mennyi is lett már idegené ebből a szomorúságos magyar földből...

Uj élet.

Irla: Kádár Gusztáv.

Jöttek a rokonok, a barátok és ismerősök, színlitig megtöltötték már a tágas szobát, mégis egyre hangzott kívülről a esengető hangja. Elsőknek jöttek az elhunytak anyja, testvérei, a rokonok, aztán a barátok, végre pedig az ismerősök, kiket az érdek szálai fűtek a gyászoló férjhez.

A férj, Bognár Imre, alig győzte fogadni a résztvevőket. Mindgyiknek volt hozzá egy-egy résztvevő szava:

— Ki hitte volna, hogy oly hirtelen jön a halál.

— Mily szép volt még néhány hét előtt is.

— Hogy ily boldog házasságnak is végének kellett szakadnia.

Bognár hálásan köszönte meg a sok vigasztaló szót. Eleinte köny szökött szeméibe, valahányszor nevének nevét említették előtte, végül is azonban szótlanul hajlongott: és közönyösen halgatta a sok konvencionális mendást.

A marokkói harcok.

Malila, április 7. A szultán nagybátyja a spanyol terület határától mintegy 500 méternyire táboroz. A kabilok támadásra készülnek ellene. Helyzete veszedelemnek látszik. A trónkövetelő megbízottjai felszólították a malilai kormányzót, hogy ha a szultán nagybátyja oda akarna menekülni, ne adjon neki menedéket. A kormányzó azt válaszolta, hogy Spanyolország senkitől sem tagadhatja meg a vendégséget.

A trónkövetelő, akit a környéken lakó kabilok elismernek a mórok uralkodójául, itt élelmiszereket vásárolt csapatai számára. A basa há marad a szultánhoz és nem akarja magát alávetni a felkelőknek, akik támadással fenyegetik. Egy marokkói hadihajó Malilába érkezett ágyakkal, puskákkal és lövészekkel.

Oroszország és Mandzsúria.

Washington, április 7. Itt elismerik, hogy az új kínai amerikai szerződés tervezetében foglalt rendelkezés, amely Mukdent és Takusant az idegen kereskedelem számára nyitni kívánja, arra szolgál, hogy próbára tegye Oroszország amaz ígéretének a komolyságát, hogy Mandzsúrországon fenn akarja tartani a nyitott ajtót.

Abszolutizmus Szerbiában.

(Gyors alkotmányváltás.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 7.

Magyarország tőszomszédságában, a fiatal szerb királyságban újból alkotmányváltás történik. Szerbiában azóta, amíg hűbéres volt, illetőleg a mióta önálló lett, a párturalom változásos szenvedelemmel dühöngött. Radikálisok, liberálisok, az *Obrenovics*- és *Karagyorgyevics*-pártiak, konzervatívok és haladók gyors egymásutánban jutottak uralomra. És mindannyiszor az történt, ami az egyoldalú, elfogult párturalmat jellemzi, hogy kiméletet nem ismerve, sáfárkodnak az uralommal.

Ezt az egyoldalúságot jellemezte azonban még az is, hogy az évi zedek óta tartó vegyes párturalom ideje alatt alig volt egy eset, t. i. 1888-ban, amikor nem kényszeralkotmány alatt éltek a szerb alattvalók. Ma az okacionistáknak ugynevezett semleges kormánya van uralmon, élükön *Markovics* Cincár tábornokkal mint minisztereinkkel. Kezdetben a szerb közvélemény bele látszott nyugodni a mérsékelt irányt

követő új politikai érába, de mintegy másfél hónap előtt a radikálisok felmondották a fegyverszünetet és akcióba léptek a kormány ellen.

Hogy mi okból, arról a radikálisok eddigi pártgyűléseiből még nem bizonyosodhattunk meg. Lehet, hogy a rosszul politikuskok keze működik a dologban, lehet, hogy a nagyhatalmak ingerenciájától függetlenségre törekvő délszláv nagypolitika ábrándjai okozzák az újabb kavargást, de tény az, hogy a jelenlegi kabinet hirtelenében veszélyes kísérletre határozta el magát. Az 1869-iki alkotmány mintájára és eise szerint új és pedig a konzervativizmus szélsőségei felé hajló alkotmányt akar a szerb alattvalókra kényszeríteni. Meg akarja szorítani a sajtószabadságot. Korlátozni akarja a szabad véleménynyilvánítást, az egyesületi szabadságot. Miért? Mi célból? azt még nem tudjuk. A közhangulat — akár önkéntelenül, akár mesterségesen szítva — ellenszegül a kormány törekvéseinek. A szerb fővárosban nagyszabású tüntetések folynak és az alkotmányrevízió bevezetéséül eldördülnek a fegyverek és szabad polgárok vére jelöli azt az utat, amelyen az új alkotmány diadalszekerere be fog vonulni, ha ugyan ez lehetséges lesz.

A szerbiai eseményekről ma a következő táviratokat vettük:

Belgrád, április 7.

Sándor király ma hosszú proklamációt bocsátott ki népéhez. A proklamáció befejező része így hangzik:

A Balkán-félszigeten komolyak a viszonyok, Szerbiának rendre, egyetértésre, b-kére és erőgyűjtésre van szüksége. A békeszeretet fényes példájául kell szolgálnia s a mellett készen kell lennie arra, hogy a maga valódi érdekeit megvédje, ha ez szükségesnek bizonyul. Ez okból mint a nemzeti szabadság takovói lobogójának jogosult hordozója egy pillanattig sem szabad habozni, hogy hazámnak visszaadjam az egyetértést, állandóságot, erőt és rendet. A felsorolt okokból az 1901. április 6-án kelt alkotmány érvényességét rövid időre *újabb intézkedésekig felfüggesztem* és a midőn az egész állam- és kormányhatalmat kezembe veszem, feltétlen törvényerővel a következőket rendelem:

1. A szenátorok utólagos kinevezéséről szóló ukáz elvesztí érvényét, mintha soha ki nem bocsátottat volna és sohasem létezett volna. Epp úgy az államtanács összes jelenlegi tagjai a polgári tisztviselőkről szóló törvény 84. cikke

értelmében a kormánynak rendelkezésére állítanak.

2. A nemzeti szkupstina, amely az 1901—1904. évi ciklusra választott, feloszlatatik. Az 1901—1906. évi ciklusra választott szenátorok mandátumai elvesztik érvényüket.

3. Érvényüket veszítik a következő törvények: I. Az 1901. évi sajtótörvény. II. A nemzeti népképviselő tagjainak választásáról szóló 1901. évi törvény. III. Az 1902. évi községi törvény. IV. A szenatus és a szkupstina rendtartásáról szóló törvények. Ellenben törvényerőre emelkednek és újra életbelépnek a következő törvények: I. Az 1882. évi sajtótörvény az 1882, 1884 és 1892. évi módosításokkal és pótlásokkal. II. Az 1866. évi községi törvény az 1875 és 1878. évi módosításokkal.

Ezek a rendelkezéseim törvényerőre és érvénybe lépnek, míhelyt a hivatalos lapban kihirdettetnek. Valamennyi országos hatóságomnak megparancsolom, hogy végrehajtásukra felügyeljenek és megparancsolom mindeneknek, hogy nekik alávegyék magukat.

Belgrád, április 7.

A proklamációra vonatkozó ukázok kiáltása után nyomban megjelent egy másik kiáltvány, amely az 1901. április 6-án kelt alkotmányt *újra egész teljességében érvényesnek nyilvánítja* és törvényerővel felruhazza. Az abszolutizmus tehát csak addig tartott, míg az új élethossziglani szenátorokat és államtanácsosokat kinevezték és az utolsó két év folyamán a radikálisok által alkotott, célszerűtlenségekkel telt törvények helyébe ideiglenesen visszaállították azokat a törvényeket, amelyek azelőtt érvényben voltak és az 1896. évi konzervatív alkotmány alapján hozattak. Most már az új szkupstina és az új szenatus dolga lesz, hogy a törvények helyett új szervezeti törvényeket alkosson, amelyek az 1901. évi alkotmány szellemének jobban fognak megfelelni, mint a most felfüggesztett törvények.

Az új szenatus elnökvé *Belimarkovics* Jován volt régenst nevezte ki a király.

Belgrád, április hó 7.

Sándor király a régi kormány tagjait újból kinevezte *Lozanits* külügyminiszter kivételével, aki helyett ideiglenesen *Delics* Pál közmunkaminiszter viszi a külügyeket. A szenatus életfogytiglan kinevezett tagjai közül 12 ó-szabadelvű, vagyis Risztics-párti, 2 haladó párti, 5 semleges. Radikális egy sincs közöttük. A szenatus elnöke *Delimarkovics* volt régens lesz.

A sok látogató nemsokára zajos társasággá alakult. Mindnyájan az elhunytól beszéltek. Ismételték szavait. Visszaemlékeztek minden jelentéktelen ötletére, beszéltek odaadó szerelméről, izléséről, szokásáról, ruháiról. Mintha még egyszer fel akarták volna építeni egész alakját, földidézni sápadt, vértelen vonásait, mielőtt átadják az örök feledésnek.

Hirtelen fölhangzott az anya zokogása, ami borzongással töltötte el a vendégeket. Oda futott a gyászoló férjhez, körülölelte és síró hangon rebegte:

— Téged szeretett a legjobban a világon.

Most a többi rokon is sírni kezdett, fölhangzó, majd megint elcsendesülő zokogás járta be a termet. Nem is a halottat siratták már; a saját halála jutott eszébe mindegyiknek, megrázkódtatta őket „a nemlét” iszonya. Saját halálán ugysem kesereghet az ember, a mások halálán siratja hát el önmagát, apró részletekben.

Bognár unni kezdte ezt az egész komédiát. Ki szerette volna kergetni az egész publikumot, mely közprédává teszi az ő érzéseit. Homlokával nekidűlt a hideg ablaküvegnek, melyen át hideg, téli napsugár világította meg egy percre a szobát.

Lassan-lassan távoztak a vendégek és Bognár egyedül maradt nagy fájdalommal. Kora délután köszöntött be az alkony ezen a téli napon. Bognár legsötétebb sarkába húzódott a szobának. Némán tekintett a csukott ajtóra, mely mögött a ravatal volt fölállítva.

Ugy érezte, hogy korán jött a halál, nagyon korán. Napról-napra halogatta, hogy szakít szenvedélyével és a feleségéé lesz egészen. Ő olyan jó volt: türte ezer szeszélyét; nem tett szemrehányást, hogy elhanyagolja őt. Tudta, hogy igazságtalan volt vele szemben, nem volt ereje mégsem, hogy visszatérjen hozzá egészen. Aztán mikor beteg lett az asszony, viselkedése megváltozott: türelmetlenné vált, maga mellett akarta őt látni mindig. Ő meg szabadulni igyekezett tőle, amikor csak tudott. Ép volt, egészséges, duzzadt az életerőtől, semmi szeretet, csak részvét volt az, mit a beteg asszony iránt érzett.

Megzavarták gondolataiban, valaki kopogtatott az előszobából nyíló ajtón. Megrezzent, a hangja elakadt, nem tudta kiejteni, hogy „szabad”. Egy asszony nyitott be, talpig gyászruhában. Bognár elsápadt.

— Itt, ilyenkor, most? Margit, hogy mert idejönni?

— Vigasztalni jöttem Imre, — szólott és leült melléje.

Bognár halkán suttogott csak, mintha attól félt volna, hogy odabenn a halott meghallja szavát:

— De hisz ma még ő itt van, ott fekszik kiterítve. Ma még ő az urnője ennek a háznak. Margit, minek jött ide?

— De szedje össze magát, legyen férfi.

— Minek jött ide? Hogy emlékeztessen

rá, hogy mivel tartozom neki? Hogy teteme még ki nem hűlt és maga már itt van az ő házában, a teremben, hol ő fogadta vendégeit. Margit, az Istenre kérem, hagyjon magamra, hagyjon velem. Mi még élünk, mi még beszélhetünk egymással.

— Igen, beszélünk, sok mondanivalónk van. De miért fél, mint egy kis gyermek? Ha eddig megcsalta, most már nem kell félnie, ami eddig bűn volt, most már nem az.

— De Margit, minek jött ide? Maga vigasztalhat meg legkevésbé.

Ha magára tekintek, akkor tudom meg, mivel tartozom a halottnak. Menjen kérem, én majd fölkeresem; de nem most. Majd ha már elföldeltük, ha már fű is nőtt a sírján, nekem vezekelnem kell érette.

— Milyen gyöngé magam, én erős Imrém. Beteg volt, odavesztett. Az élet az élőké, az épeké, kikben dobog a szív és forr a vér... De hát megyek. El akartam menni a temetésre, így hát majd elmaradok onnan. Eljön hát hozzám? Hisz csak egy hete, hogy ott volt, tudja hol lakom.

Bognár nyitotta már az ajtót. Margit kezét nyújtotta neki és ment. A selyem zizegeti, susogott rajta, mikor lépett.

Bognár megint odaült a sarokba, de már nem tudott nyugodni. Minden nyugalmat fölzavarta ez a nő. Fölugrott, kitekintett az ablakon és meglátta Margitot. Karcu formái ki-

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Szerda: Kismama, vígjáték. Csillag Teréz vendég-felleptével. (Páratlan bérlet.)

Csütörtök: A Gyurkovics-leányok, vígjáték. Csillag Teréz és Csillag Klárka vendégfelleptével. (Páros bérlet.)

Péntek: Szünet.

Szombat: Szünet.

Csillag Teréz vendégjátéka.

— A négy évszak. —

Az operett-díva után a társalgási szerepek, művésznője Csillag Teréz látogatott el hozzánk hogy műértő közönségünk visszatereitessék abba a műfajba, melyben az alakítóképeség diadalát ünnepli. Csillag Teréz ezen a téren hatalmas sikereket aratott, az ő művészete már annyiszor ragadta el közönségünket. Hosszu idő után ismét neki szólott a taps és jól esett őt ismét üdvözölhetni színpadunkon.

Az igazi művészetnek ereje abban áll, hogy közvetlenségével lekötöti a figyelmet, még akkor is, amidőn az amit mond, nem áll arányban azal, amiként az elmondatik. Ilyen volt Csillag Teréznek első vendégfellelése is a *Négy évszak* című darabban, melynek abszolút nincs sem drámai, sem irodalmi értéke, melyben a szellemesség, az ötletesség nagyon is alacsony fokon szíperkázik és nincs benne egyéb, mint egy-két jelenet, melyet a művésznő isteni tehetsége megaranyoz.

Ha azt kérjük, hogy az ilyen darabot miért választják a művésznők, zavarba volnánk a felelettel és legfeljebb csak azt kell hinnünk, hogy kezdő drámaírók karrierjét akarják megalapítani. Csillag Teréz épen ezért nem jól tette, hogy ebben a darabban lépett fel először színpadunkon, mert hiába a közönség az alakítási képesség mögött keresi a költő remekét is, és csak a kettő együttesen eredményezheti a valódi sikert.

Csillag Teréz remekelt az egyes jelenetekben, ámár az első felvonás kis lánykájával már nem tud illúziót kelteni, mert hiába, a művészet, ha még oly nagy, a kort legyőzni nem képes. Van kivétel ebben is, de ez férfi szerepben elképzelhető, női szerepben nem. Közismeretű az, hogy a híres Ernesto Rossi dédnagyapa korában játszta Romeot és játéka,

emelkedtek az alkonyi szürkületből. Bognár maga elé idézte felesége arcát, a halovány, vértelen vonásokat, a kiugró csontokat, a fénytelen szemeket. Aztán Margitot látta, a harmincéves asszonynak balzaci formáival, élveleg ajkait, párnás, vöröspiros orcáit. Az illata még mindig ott lebegett a szobában.

Bognár nem birt magával. Irtózatlan harcok viharoztak benne, látta a halottnak szemrehányó tekintetét, megvető pillantását. Künn az utcán azonban zajlott tovább az élet. Futott-lótott a város tovább, mint rendesen, nagy munkái és céljai, szenvedélyei és vágyai után. Nem volt maradása. Szinte lopva, félve osont ki a szobából, át az előszobán és künn lassan zárta be az ajtót.

Az utcán felhuzta gallérját, mélyen arcába illesztette a kalapot, mintna félne, hogy fölismerik. Aztán ment előre határozottan, tudta már hová. Szeretett volna még nejeire gondolni, feléje rögzíteni gondolatait, emlékeit, bocsánatot kérni tőle, gondolatban legaiább.

De hasztalan volt minden. Csillag Teréz szem-pár világitott előtte, látta, amint eddigi sivár élete összeomlik és feléje mosolyognak új vágyak, soha nem izlett csókok, féktelen szenvedélyek. Ment és minden lépésével felejtette a halottat és sietett oda, ahova eddig csak lopva mehetett, de ahonnan most mosolyogva intett feléje az új élet...

beszéde az ifju Romeo volt, telve a délvidéki ifju izzó szerelmével.

De el lehet képzelni pl. *Frielle* Kornéliát mint Juliát? Ugy-e bár nem, bármily erős és hatalmas legyen az alakító képessége, a művészete.

Ezért szívesebben vettük volna, ha Csillag Teréz ezt a szerepet elveti, különösen már azon okból is, mert ennek a kis leánynak a szerző sem báját, sem szellemet nem kölcsönzött, sőt ellenkezőleg meglehetősen bornírt falusi libát állít előnk, még bornirtabb környezetben.

A harmadik felvonásban már emelkedik a drámai helyzet és Csillag Teréz gyönyörködtető művészete kiváltja a lelkes tapsokat, nagy érdeklődéssel nézünk a művésznő többi fellelései elé, melyekben a hamisítatlan műveltségben lesz részünk.

Carolus.

* Csillag Teréz, a budapesti Vígyszínház művésznője, holnap folytatja vendégjátékát *A kis mamá-ban* és holnapután, utolsó felleléptével a *Gyurkovics leányok-ban* bucsuzik tőlünk. Ez előadás elé különös érdeklődéssel nézünk, a mennyiben anya és leánya együtt fognak fellépni. Csillag Klárka, ki a „Gyurkovics leányok” Micijét játsza, ma már megjelent a próbán.

* A Model próbája foglalkoztatja most az operette személyzetet. Az operettet már adták Aradon, de csak kivonatban és csak most lesz alkalma a közönségnek megismerni a bájos operettet. Orbán Árpád karnagy és Polgár Sándor rendezésével naponta folynak a próbák a csaknem újdonság számba menő operettből, mely a jövő héten színre is kerül, a címszerepben Zilahyné S. Vilmával a ki evvel a szerepével hódította meg a budapest közönséget. A többi szerep is mind elsőrendű kezekben van.

* A csizmás kandur énekes bohózat, írta Komor Gyula, zenéjét írta Orbán Árpád, színházunk nagyképzetségű karnagya. Ez lesz a legközelebbi újdonság, melyre a személyzet most készül. Az újdonság teljesen új, fényes kiállításban kerül színre.

A villamos telepek jövédelmzése.

(Temesvár példája, amelyen Arad okulhat.)

Arad, április 7

Fölöttébb sok tanulságot meríthet Arad abból a kimutatásból, a melyet a *Temesvári Zeitung* legutóbbi száma közöl az ottani városi villamos telep múlt évi üzleti eredményéről.

Ezerint a temesvári villamos telephöz 200.316 korona kiadással szemben 296.878 korona bevétele volt, úgy, hogy tiszta haszonként 96.561 korona mutatkozik dacára annak, hogy a város az 1900. évre eső 40.000 korona közvilágítási díjjal adósa maradt a telephöz s ezt az összeget csak 1902-ben irták le. A városi közgyűlés a tiszta haszon felosztására nézve következőként határozott: kétes követelések leírására 1787 kor., értékcsökkenésre 60.000 kor., jutalmakra 5850 kor., városi tisztviselők nyugdíjalapja javára 3000 kor. fordítatik, a fennmaradó 15.973 koronával pedig a városi közvagyon gyarapíttatik.

E helyen említjük meg, hogy *Nagybecskereknek* a városi villamos telephöz az elmúlt évben 42.000 korona tiszta haszna volt. E két város példája meggyőző bizonyítékot nyújt arra, hogy a villamos telepek megfelelő műszaki és kereskedelmi vezetése mellett a vidéki városok fontos jövédelmi forrásává fejlődnek s ezért helytelenül és könnyelműen cselekszik az a város, mely az ily fontos intézmény kezelését koncessziós alapon vállalkozóra bizza.

Ezt a könnyelműséget Aradvárosa már elkövette. Hogy milyen helytelen dolgot követett

el, most tünik ki a legfenyesebben, a mikor kiderült, hogy a villamos társulat elmulasztotta visszatéríteni a fogyasztó közönségnek azon díjakat, amelyek azt a szerződés alapján föltétlenül megilletik.

Arad rendszerint a maga kárán, s a más hasznán okul. A temesvári példából Aradnak az a tanulság kínálkozik, hogy a mint lehet, a városnak a közvilágítást meg kell váltani; házi kezelésbe venni, s ha ezt mindjárt nem teheti meg, semmi olyast ne kövessen el, a melylyel ennek a lehetőségét még jobban elődázza, vagy még jobban megnéhezíti.

Azonban nemcsak a világítás, de a közlekedési és vízvezetési vállalatoknál ezt is a szempontot kell a városnak magáévá tenni. Minden ily vállalat, mely a közönség szolgálatára van hivatva, a város házi kezelésében teljesítheti legjobban ezt a célt, s óvja meg a közönséget attól, hogy az ő bőrére tulságos mértékben nyírészkedhessenek.

Ex-lex előtt.

(A miniszterelnök Bécsben.)

— Az Aradi Rozslony távirati értesítése. —

Arad, április 7.

A magyar politikai helyzet nevezetesen válság előtt áll. A parlament szünetel ugyan, de azért a pártok vezető emberei együtt vannak s a politikai klubokban is eleven az élet. Hogy mi van küszöbön, mi fog történni, arról egész sereg hír kering, ezek azonban ma még kéllőképp nem ellenőrizhetők.

A politikusok nagy érdeklődéssel néznek a holnapi nap elé, maga a király kihallgatáson fogadja Szell Kálmán miniszterelnököt és Fejérváry Géza báró honvédelmi minisztert. — A miniszterek a katonai javaslatok sorsáról és az obstrukcióról referálnak, azután pedig az engedelményekre vonatkozólag fognak a felségnek előterjesztést tenni. Reménylik, hogy Bécsből jó hírekkel térnek vissza s a helyzet kibontakozására megtalálják a kulcsot. A miniszterelnök csütörtökön jó vissza Budapestre.

Érdekesnek tartunk egy nyilatkozatot közölni arról, miképp gondolkodik a függetlenségi párt akciójáról s az indemnitás elleni kilátásba helyezett obstrukcióról a volt nemzeti párt egyik előkelő tagja, ki most a szabadelvű pártban játszik meg lehetséges nagy szerepet.

Az illető politikust lapunk budapesti tudósítója megkérdezte a helyzet és a volt nemzeti párt jövendő magatartása felől. Magától értetődik, hogy a szóban forgó képviselő élesen elítéli az indemnitás elleni obstrukciót s az ex-lex-ért a függetlenségi pártot teszi felelőssé.

A nélkül, hogy kommentárral kísérenénk ezt a nemzeti párti vélekedést, közöljük az interjuvolást úgy, a mint azt nekünk budapesti tudósítónk küldi:

Az illető volt nemzeti párti képviselő a fellet kérdésekre ezeket mondta:

Mindenekelőtt kijelentem, hogy a függetlenségi párt határozata ellenére és egyeseknek minden fenyegetése dacára sem akarom hinni, hogy a függetlenségi párt az indemnítást is megobstruálja. Mert ha ezt megteszi, azt nemzeti szerencsétlenségnek tartanám. Annál nagyobb szerencsétlenségnek, mert ebből az obstrukcióból a függetlenségi párt *semminemű haszon nem háramlana*, ellenben annál nagyobb kár az országra.

Ha tényleg előállana az ex-lex állapot, nem

hadnak reá okot, a miért a volt nemzeti párt elhagyta a kormányt, a mely az akkor előállott helyzetért nem hibás, sőt az ellen minden telhetőt elkövetett. Hogyan alakulna később a helyzet, arról ma még beszélni sem lehet. Hiszen egy ex lex állapotban minden nap változik a helyzet és különböző aspirációk léphetnek életbe. Már most, hogy ezekkel szemben mi a teendő, maga a helyzet fogja eldönteni.

Mindenesetre oly rendkívüli erőszaknak tartom az indemnity megobstruálását, a melylyel szembe kell szállani. De meg a legnagyobb következetlenségnek is mondhatom, mert hiszen a függetlenségi párt egyre azt hangoztatja, hogy *oszlassa fel a kormány a Házat*, ha meg akar győződni igazságáról. Igen ám, de akkor adjon erre módot és lehetőséget az ellenzék az indemnity átbocsátásával. Ha pedig ezt nem teszi, úgy ezzel is csak azt bizonyítja, hogy üres frázisokat hajtogat.

Csávolszky Lajos orsz. képviselő — mint egy másik táviratunk jelenti — ma választóihoz nyílt levelet intézett, melyben állást foglal a függetlenségi párt ismeretes határozatával szemben. Azt mondja, hogy a párt békeigéreteket tett, holott azt tőle nem is kérték. Kifogásolja, hogy a párt hajlandó belemenni a többi javaslat tárgyalásába az indemnityval kapcsolatban. Csávolszky csak akkor hajlandó erre, ha a függetlenségi párt fenntartja tavaszi határozatát s engedmény gyanánt az önálló vámterület megadását követeli.

MULATSÁGOK

(=) A pécskai iparos delegáció április hó 18-án, húsvét hétfőjén a „Heller-szálloda“ összes termeiben, saját pénztára javára felolvasással, zeneiátékkal és táncvígalmmal egybekötött dalestélyt tart.

Csanádmegye közgyűlése.

(Egy község határrendezése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Makó, április 7.

Csanádmegye törvényhatósági bizottságának ma délelőtti rendkívüli közgyűlése volt.

Néhány sürgősebb természetű községi ügy volt a napirendre kitűzve, ezek azonban távolról sem bírtak olyan vonzerővel, hogy a bizottság tagjai nagy számmal jöttek volna össze a vármegye székhelyében.

A gyűlés kiemelkedő tárgya Református-Kovácsné község ügye volt. A község határkiigazítást kért, a költségekre azonban nincs pénze. Az állandó választmány rátámaszkodva a törvény paragrafusaira, azt javasolta, hogy vegyék le a község kérelmét a napirendről. A kinek nincs pénze, az ne keressen igazságot. Ezzel szemben az alispán az állandó választmány javaslatának a napirendről való levételét javasolta s felhívta a törvényhatóság figyelmét arra, hogy van kérvényezési jog is. Indítványára kimondta a bizottság, hogy a határrendezés költségeit a földmívelésügyi minisztertől fogják kérni, mivel hogy a vármegyének sincs erre a célra egyetlen felesleges fillérje sem.

A közgyűlést csekély érdeklődés mellett délelőtti 10 órakor nyitotta meg Meskó Sándor dr. főispán.

A belügyminiszter a munkáslap javára megszavazott pótdadó szabályrendeletén, a kereskedelmi miniszter pedig a kéményseprési szabályrendeletén tett aprobebb módosításokat. A törvényhatóság tudomásul vette.

Makó város két úgydarabbal szerepelt a tárgyszorozaton. A képviselő elhatározta, hogy a Kosuth utcát feltölteti s e célra 80,000 koronás kölesönt vesz fel. Az új vasút részvé-

nyeire megszavazott 100,000 koronát illetőleg azonban úgy vélekedett a képviselő, hogy nem fizet kamatokat, hanem különféle alapítványokból fogja fedezni. A vármegye a képviselőnek mindakét intézkedését helyben hagyta.

Ezután került Ref. Kovácsné ügyére a sor. A község szerint a határ nincs rendezve, határkiigazítást kér a megyétől, de kijelenti, hogy pénze nincs rá. Az állandó választmány hivatkozik a vonatkozó törvényre, amely szerint ily eljárásoknál a költségeket biztosítani kell a kérelmező félnek s mivel a község előre kijelenti, hogy a fedezetről egyáltalán nem tud gondoskodni, azt javasolja, hogy vegyék le az ügyet a napirendről, várják meg, míg a községnek pénze lesz.

Náray Lajos dr. alispán nem helyesli az állandó választmány javaslatát. Tudja, hogy ez a község egyike a legszegényebbeknek, de ebből nem következik, hogy nincs igazsága. Indítványozza, hogy a földmívelésügyi minisztert feliratban kérjék meg a szükséges összeg utalványozására.

Justh Gyula orsz. képviselő és Szekrényi Lajos m.-bánhegyesi plébános az alispán javaslatát támogatták s a bizottság is egyhangulag hozzájárult.

A gyűlés jegyzőkönyvét nyomban hitelesítették s a rendkívüli közgyűlés még 11 óra előtt véget ért.

Fegyelmi egy tárca miatt.

(A megsértett tanítónő.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, április 7.

Ismeretes az az érdekes fegyelmi ügy, a melybe Schwegel Gyula borosjenői igazgató-tanító került egy tárcaikké révén. Egy tanítónő magára ismert a tárca hősnőjében, és feljelentette az igazgatót a felettes hatóságnál. Egyben jelentés érkezett az igazgató ellen amiatt is, hogy az iskoláját hanyagul vezeti.

Az ügy egészen a vallás- és közoktatásügyi miniszterig eljutott, aki Aradmegye közigazgatási bizottságához leírt, hogy az igazgatót függesse fel állásától.

A közigazgatási bizottság fegyelmi választmánya kétszer is felfüggesztette az igazgatót, míg végül azután megintette és ismét visszahelyezte állásába.

A miniszter erre leírt, hogy tudomásul veszi az ítéletet, de a visszahelyezést nem hagyja helyben. A miniszter eme intézkedése a fegyelmi választmány határozata ellen beadott felelőre jött létre.

A megye közigazgatási bizottsága mai ülésén tárgyalta az ügyet, mely hosszabb vitára adott alkalmat.

Schill József főjegyző, ki az ügyet előterjesztette, javasolta, hogy a fegyelmi választmány eredeti határozatát hagyja helyben.

Majd vita indult meg arra nézve, hogy tulajdonképpen ki függessze fel az igazgatót, a miniszter, vagy a fegyelmi választmány. Hozzászólt a kérdéshez Urbán Iván főispán, Keresztes Gyula dr., Nachtnébel Ödön. Valamennyiük nézete az volt, hogy a fegyelmi választmány függessze fel az igazgatót s így a közigazgatási bizottságnak jogában van visszahelyezni.

Trutia Péter és Meszlényi Antal dr. ellenkező állásponton voltak. Vázarhelyi László és Bándhidny Antal báró pártolták a javaslatot.

Dálnoki Nagy Lajos alispán azt a közvetítő indítványt tette, hogy tegye a bizottság magáévá a miniszter határozatát, de tartsa fenn a jogot, mely szerint a visszahelyezést fogantatni hatáskörében áll.

A közigazgatási bizottság, Meszlényi dr.-t kivéve, egyértelműleg így határozott. Az igazgatót visszahelyezi állásába, s a fizetését azon időtől (1903. február 4.) folyósítja, mikor a visszahelyezést kimondta.

TANÜGY.

(—) A makói főgimnázium igazgatója. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Madzar Gusztáv makói főgimnáziumi tanárt ideiglenes minőségben igazgatónak nevezte ki a makói főgimnáziumhoz. A tanári kar tegnapi ülésén iktatta be hivatalosan Madzar igazgatót és Molnár Albert tanár üdvözölte lelkes szavakban társai nevében.

A zene-párbaj.

(Cigányprimások versengése.)

Arad, április 7.

Albert Péter és Gyurkovits András aradi cigányprimások napok óta tartó polémijára, úgy látszik, oda fog jutni, hogy a „zene-párbajt“ megtartják. Albert Péter egy szál hegedűre hívta ki Gyurkovitsot, aki viszont egész zenekarával akar versenyre kelni. Albert Péter most újból nyilatkozik, s kijelenti, hogy kész ilyen mérkőzésre is, ha egyben szóló számok is lesznek programmon. A mérkőzés, ha ezt a kihívást az ellenfél elfogadja, *hétfőn este*, színház után lesz a Fehér Kereszt télikertjében.

Albert Péter eme újabb nyilatkozata ez:

Gyurkovits András primás kihívó nyilatkozatomra válaszolt, s mint mondja, a kihívást elfogadja. Egy baj van csak: Bodoné mást beszéli. En Gyurkovits Andrásnak nem a zenekarát hívtam ki mérkőzésre, hanem őt magát; arról volt szó közöttünk, hogy melyikünk a jobb primás, s nem arról, hogy melyikünknek van jobb bandája. Ugy látszik, hogy Gyurkovits András a nyilvánosság előtt nem meri tudományát fitogtatni s az ő hírhedt zenei tudása a zenekarában s nem a saját maga tehetségében van. Nyilatkozatában különben is ő maga beismeri, hogy nem érne semmit avval, ha egy-két klasszikus darabot *éltudna* játszani. Tehát nem tud! De én azt állítom, hogy nemcsak klasszikus darabot, de magyar nótát sem tud játszani. Honnan is tudna? En nekem *Bunkó Vince*, a világhírű primás volt a mesterem, az ő zenekarában játszottam a fővárosban második hegedűt, külföldön jártam a saját zenekarral, volt alkalmam tehát tanulni. Gyurkovits András számára Ujarad és a csálai-erdő a külföld, tanulóiskolája pedig a rácvárosi tűzoltó-kávéház.

Nehogy úgy látszék azonban, mintha az én zenekarom alábbvaló volna a Gyurkovits zenekaránál, rajta hát, állítsuk ki mérkőzésre a két bandát. Egy feltétel alatt azonban: ha Gyurkovits András vállalkozik arra is, hogy kvartett-szóloban is felveszi velem a versenyt. Amennyiben erre vállalkozni mer, jelenjen meg zenekarával *hétfőn*, húsvét másodnapján *este színház után a Fehér Kereszt télikertjében*, s ott szakavatott zeneismerőkből alakított bírálóbizottság döntse el, hogy ki közöttünk a jobb zenesz? A bíráló-bizottságba kérjünk fel zenedei hegedű-tanárokat, s egy-egy újságíró, a banda tagjainak számát pedig, hogy ebben egyetlen esélyekkel mérközzünk, állapítsuk meg *közben*.

Végül még egy kijelentést akarok tenni: azt, hogy engem e verseny felajánlására nem a stréberség vezetett, mint Gyurkovits András a dicsekvéseire.

Tanulim vannak arra, hogy Gyurkovits András nyilvános helyen sértegetett s becsémelte a tudományomat. Én nem irigyelem az ő pályáját, de ha már olyan szerecséje volt, hogy azok, akik a cigányzene finomságait nem ismerik, felkarolták őt, lenne annyi tisztesség és szeméremérzet benne, hogy közöttünk, cigányok között, akik ismerjük egymás tehetségét, ne pöffeszkednék és ne terrorizáljon. Én nem irigyelem Gyurkovits András, tőlem akár püspök is lehetne, sem Gyurkovits Andrásnak, sem más bandának kenyerét nem akarom elenni, s hogy ez tényleg nem célo, azt be fogom igazolni azáltal, hogy a tavasz végével — miután külföldre kaptam meghívást — elhagyom Aradot. Ezt azért tartottam szükségesnek kijelenteni, hogy Gyurkovits Andrásnak, aki különben sógorom, több hátsorsága legyen *hétfőn este* a vonat felvenni.

Én *hétfőn este* várom Gyurkovits András.

A kereset felét pedig ezennel felajánlom Dankó Pista szobrára. Ha Gyurkovits Andrásban van bátorság, el fog jönni, ha nem, azt olybá fogom tekinteni, hogy meghátrált előttem. Ez esetben azonban vigyázzon arra, hogy a nálánál értékesebb embert tisztelje és becsülje. De ha eljön, legalább meg fogja tőlem tanulni — mert ő még ezt sem tudja — hogy egy friss magyar esárdást hogyan kell bevégezni.

Albert Péter,
primás.

Jogi vélemények

a villamos világítás körül.

(A fogyasztók érdeke és a szerződés.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 7.

A villamos világítás szerződéséből ki-pattant meglepetés, amelylyel tegnapi vezércikkünkben foglalkoztunk, óriási feltűnést keltett. A közönség körében, amelynek érdekeit a villamos társulat a szerződés kikötései ellenére megsértette, mindenütt általános volt a nézet, hogy a törvényhatóságnak a közönség ily megrövidítését tovább tűrni nem szabad.

Az ügyre nézve, a melyet ez a cikkünk szóvá tett, megkérdeztük a véleményét Arad több tekintélyes embereinek, főképp jogi kapacitásainak. Véleményeiket az alábbiakban csoportosítjuk:

Pogonyi Nándor dr. bíró:

A kérdés nagyon egyszerű. A villamos társulatnak minden egyes berendezés használatával szemben, szerződésből kötelezettségének eleget kell tennie. A százalék kedvezmény az összes lámpák fogyasztása után számítva, vagyis a szerződés 31-ik szakaszában előírtak alapján adandó meg. A fogyasztást nem lámpák, emberek, családok vagy háztartások szerint, hanem óránként számítják. A társulatnak az mindegy lehet, hogy ez vagy amaz a lámpa ég-e többet. Nagyon eklatánsan bizonyítja ezt pl. egy csillár használata. Ha egy kereskedő minden üzlethelyiségét és lakását egy-egy lámpával világítja, bizonyos kedvezményt kaphat. De ha egy szalonban egy csillár van, melyen esetleg 30—40 villamos körte éghet, akkor a fogyasztott áram, ha lámpánként történék a kedvezményadás, úgy megoszolnék a csillár számos lámpája közt, hogy semmi kedvezményt nem kapna, holott a kereskedő folyton égeti lámpáit, a csillár pedig minden ünnepnapon ég. Ez tehát egyenes megbüntetés volna azoknak, kik csillárt vezettek szalonjukba. Az az állítás, hogy a szerződés lámpánkénti refakcióról szól, csak elcsavarása a tényállásnak.

Igen érdekes véleményt mondott egy magát megnevezni nem akaró törvényszéki bíró.

A szerződésnek egy passzusa — ugymond — nagyon homályos. Lehet beszélni róla, hogy az összes fogyasztás, vagy az egyes lámpák után számítatik-e a kedvezmény. Ha azonban perre kerül a dolog, valószínű, hogy a társulat hátrányára döntene a bíróság. Mert a homályos szerződések megbírálásánál annak a félnek a hátrányára dönt a bíróság, amely félnek köteletségében állott volna a szerződést világosan, érthetően megkötni s ez esetben a villamos társulat az, mely szerződést akart kötni Arad város közönségével. Az, ismétlem, vitás, hogy mit jelent ezen passzus a szerződésben: „az ezek használatára létesített berendezésnek megfelelően.” Mert a berendezés alatt az egy órához tartozó lámpák összességét értjük. A magam részéről, ha villanyvilágítást és jogom volna kedvezményhez, feltétlenül perelnék.

Szarka Sándor dr. bíró:

Nagyon természetes, hogy az összfogyasztás után számítódik a kedvezmény. Miután nincs a szerződésben kikötve, hogy a társulat csak egyes lámpák után fizeti meg a kedvezményt, nagyon világos, hogy csakis úgy lehet érteni, hogy az a fogyasztás szolgál a kiszámítás alapjául, melyet a villamóra mint összfogyasztást kimutat.

Babó Iván járásbíró:

A kérdésben nem nyilatkozhatom. Nem pedig ezért, mert ebben az ügyben én leszek a bíró.

Ugyanigy nyilatkoztak Kovács Marcell dr. és Szalay Béla dr. törvényszéki bírák, akik felebezés esetén kerülhetnek abba a tanácsba, mely az ügy felett ítélkezni fog.

Kell Lipót dr.:

Ezen kérdést jogász nem bírálhatja el addig, amíg a szakemberek arra nézve nem nyilatkoznak, hogy mit jelent a szerződés 31. pontjában használt azon kitétel: „a fogyasztóknak használatára létesített berendezésnek megfelelő és wattokban kifejezett áram-munka.”

Amennyiben ezen technikus kifejezés azt jelentené, kétséget nem tűrő, egész határozottsággal, hogy az illető fogyasztó köteles a létesített berendezésnek összes árammunkáját teljesen igénybe venni, azaz: minden egyes lángot évente 600, illetve több órán át kellene igénybe véteni, hogy a fogyasztó a 31. pontban részletezett árkedvezményben részesülhessen: akkor a villamos társulatnak volna igaza, s nem volna kötelessége a fogyasztóknak bármit is visszatéríteni. De ezt képtelenségnek tartom, mert nincs fogyasztó, aki ezen előfeltételeknek eleget tesz anélkül, hogy óriási áram pazarlást ne követne el. Ez nem is lehetett a szerződő felek szándéka.

Ha az idézett technikus kifejezés nem tartalmazza ezen kikötést, akkor a villamos társulat köteles a fogyasztóknak a biztosított árkedvezményeket kifizetni.

A 31. §. idézett szövegében nem egyes lángokról, hanem „berendezésről” beszél, s így rendes etimológiai magyarázás szerint az összes lángok együttes áram-munkájának eredményéről van szó.

Ha tehát a technikus magyarázat nem ellenkezik a használt szavak közönséges értelmével, úgy a villamos társulat díjvisszatérítési kötelezettségét megállapíthatónak véleményezem.

De a villamos társulat a biztosított árkedvezményeket akkor is tartozik a fogyasztó feleknek visszatéríteni, ha a 31. pont idézett szövege homályos vagy határozatlan volna, mert a villamos társulatnak volt köteletségében ezen kikötményt vagy feltételt határozottan és világosan körülírni. Ennek elmulasztása csakis a villamos társulatra nézve birhat hátrányos következménnyel. *Interpretatio est facienda contra cum, qui clarius loqui debuisset.* (A szöveg annak hátrányára magyarázandó, akinek világosabban kellett volna beszélni.)

Nachtnébel Ödön ügyvéd:

Mindenben osztja azt a nézetet, mely az Aradi Közlöny vezércikkében kifejezésre jutott. A fogyasztók a szerződésben felsorolt százalékokat jogosan visszakövetelhetik, s kétségtelenül vissza is fogják kapni, ha perre kerülne a dolog. Hogy az eddigi fogyasztási esztendők végén, a szerződést nem ismervén, nem kérték a nekik visszajáró összeget, az nem változtat a dolgon, mert utólagosan is igényt támaszthatnak a százalékra, amíg csak követelésük a törvényszabta időn túl el nem évül. A szerződés teljes világossággal mondja ezt. A százalék-nak lámpánkénti számítása képtelenség. A szer-

ződésben erről szó sincs, hanem arról, hogy a társulat a fogyasztóknak az „ezek használatára” azaz a saját használatukra létesített berendezésnek megfelelő áram munkáért fizetett díjból jár vissza a százalék.

Nagy Sándor dr.:

A kérdés jogilag teljesen tisztázott; kétségtelen, hogy a villamos társulat azokat a refakciákat visszatéríteni köteles. Az valószínű, hogy a szerződésben foglalt vitás meghatározás valami megszorító rendelkezés akart lenni, lehet az is, hogy csakugyan valami kibuvó hátsó ajtót akart magának teremteni ezáltal a társulat, hogy minden eshetőségre készen legyen, de jogilag, akármilyen szándéka is volt a vállalkozó félnek, nem lehet ennek a 31-ik szerződési pont világos és határozott rendelkezései mellett olyan jogkövetkezménye, amelyet némelyek belemagyarázni akarnak, azt mondván, hogy az ott meghatározott watt-órák egyes égők által elfogyasztott áram-mennyiséget tételeznek föl. Ez abszurdum.

Ha mégis — nem jogi szempontból, hanem emberi kíváncsiságból — tudni akarnók, hogy mi értelme lehet a szerződés ezen kifejezésének: „a fogyasztók használatára létesített berendezésnek megfelelő áram-munka”, — akkor sem lehet ebből azt kimagyarázni, hogy a refakciák egyes égők fogyasztása után számítottának. Hiszen a villamos társulatnak tudvalevőleg csak két dologra van ingerenciája: az áram szolgáltatására és a vezetékre. Nincs ellenőrzési joga, de nem is gyakorol ilyet a társulat az égőkre vonatkozólag, a melyeknek számát nem is tartja evidenciában.

Az bizonyos, hogy ha a villamos társulat a szerződés ezen passzusát kibuvónak akarta felhasználni, nem jól sült el a terve, annak jogkövetkezményei nem lehetnek s különösen nincs befolyással a szerződésnek közvetlenül utána következő részletére, mely a visszafizetésről imperative rendelkezik.

Perger János dr.:

Mint volt tisztí főügyész, részt vett a szerződés elkészítésében, de nem emlékezik arra, hogy a kérdéses részletet valami jelentőség kedvéért vették volna a szerződésbe. A szerződést különben egy szakbizottság dolgozta ki s ő annak szövegén, szakértő nem lévén, változtatni nem mert. Egyet bizonyosnak tart: ha a szerződést ő készítette volna, ez az értelmetlenség nem került volna bele.

Pop C. István dr.:

A multa vonatkozólag az lehet az egyetlen helyes magyarázata a szerződés szakaszának, hogy a társulat köteles a fogyasztónak készpénzben visszafizetni a meghatározott százalékokat. A fogyasztó jogos követelése fejében kártérítési igénynyel léphet fel. A jövőre nézve a szerződés szavai (31. pont) mutatják, miként kell eljárni: minden év végén köteles a társulat a percenteket leszámítani a fogyasztó javára, sőt, ha a fogyasztó úgy kívánja, fél-évenként is. Ez a pont félremagyarázhatatlannul kötelezi a társulatot. Oly értelmű magyarázatot adni a szerződés idevágó részének, hogy a watt órák lámpánként számítandók, abszurdum. A szerződés világosan kifejezi, hogy áram-munkáról van szó, ezt pedig az óra méri.

Tolnai János dr.:

A szerződés szövegének grammatikai és logikai tartalma szerint a fogyasztó joggal követelheti vissza a szerződésben körülírt refakciát; mert a „berendezésnek megfelelő áram-munka” kifejezés csak úgy értelmezhető, hogy: ha egy berendezés veszi igénybe a meghatározott óraszámú áramot, az árelengedés a fo-

gyasztót megilleti. Ezen kifejezéssel a részvénytársulat annak akarta elejét venni, hogy *ugyanazon név* alatt létesített több berendezés által fogyasztott áram összes számítása által ne legyen elérhető a kedvezményes ár alapjául szolgáló mennyiség.

Hogy a kedvezményes az csak akkor számítható, ha minden egyes láng fogyasztja el a kikötött áram-mennyiséget, az a szerződésben nézetem szerint *bele nem magyarázható.*

Vizer Péter:

A villamos szerződésnek a visszafizetéséről szóló része olyan világos és annyira félremagyarázhatatlan, hogy annak feltétlen értvénye el sem vitatható. Az egyes égők teóriája az érthetlenségig kalandos s a praksisban is kivihetetlen.

Eb vadászat az utcán.

(Összemart gyermekek.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 7.

Ma este, abban az időben, mikor a legtöbb ember jár a korzón, nagy kavardást és ijedelmet okozott egy kutya. Az ijedségre az adott okot, hogy az állat veszett, s a sétáló közönség érthető félelemmel igyekezett menekülni onnan, ahol a megdühödött állat garázdálkodott.

Mellékutcákon át az Andrassy-térre jutott az eb, s utjában több gyermeket megmarta. Ezenkívül össze-vissza harapott egy egész sereg kutyát.

Az állat garázdálkodásáról értesítették a rendőrséget, mely azonnal intézkedett az eb ártalmatlanná tétele iránt. Valóságos hajszá keletkezett erre. Pecérek és rendőrök üldözőbe vették a kutyát, melyet végre a Szabadságtéri Domány ház kapujába szorítottak. Itt azután a pecérek elfogták. Kiszállították a gyep-térre, hol állatorvosi vizsgálat alá veszik, hogy a veszélyességét, mely bizonyosnak látszik, megállapítsák.

A megmarta gyermekek közül hármat vittek fel ma este a városházára, hol Masztig Emil rendőrtiszt hallgatta ki őket. A gyermekeket nagyon csúnyán összemarta a kutya. Különösen a combjukon vannak súlyos sérülések. Megharapott az eb egy kereskedő tanoncot is a kezén. Ötvös Dániel dr. kerületi orvos részletezte első segélyben a gyermekeket, kiket a budapesti Pasteur-intézetbe szállítanak, hogy az esetleges veszedelemnek elejét vegyék.

Gyilkosság Uj-Szent-Annán.

(Puskával járó tyúktolvajok.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 7.

Vakmerő gyilkosság történt ma hajnalban Ujszentannán. A saját háza udvarában agyonlőttek egy földesgazdát, akit tolvajok riasztottak fel éjjeli nyugalmából. A szerencsétlen ember rövid kínlás után meghalt.

A gyilkosságról tudósítónk a következő részleteket jelenti:

Schwarz János ujszentannai földesgazda ma hajnali 8 órakor különös neszre ébredt föl. Gyanus zajt hallott az udvarán s kevéssel rá a majorság óriási lármát csapott. Schwarz, abban a hiszemben, hogy tolvaj, vagy kártékony állat jár a baromfiak közt, felkelt és kiment az udvarra, megnézni, mi történik ott.

Alig tett néhány lépést, fegyver dördült el. A golyó Schwarz Jánost mellén találta, a ki összeesett és nemsokára meghalt.

A lövés zajára kétségbeesetten rohant ki Schwarz felesége. Akkorra már az ura halva volt.

Az udvar egyik szögletében összekötött zsákok találtak, amelybe egy csomó tyúk volt bedugva. Kétségtelen tehát, hogy a tolvajok a baromfiakat akarták ellopni s a felfedezéstől való félelemben lőtték le Schwarzot. A lövés után elsiettek és visszahagyták a zsákmányt.

A gyilkosságról rögtön jelentést tettek a csendőrségnek, amely hozzálátott a tettes kinyomozásához. Eddig még nincs semmi eredmény. Még csak gyanu sem merült föl senki ellen.

A délelőtt folyamán megérkezett a nyomozás vezetésére Halászi világosi vizsgálóbíró, délután pedig kiutazott oda Aradról Meszlényi Antal dr. kir. ügyész is.

A meggyilkolt Schwarz János 34 évet élt, jóra való, munkás ember volt. Halálát özvegye és két kis gyermeke gyászolja.

SPORT.

+ Az Aradi Tornaegyesület folyó hó 5 étől bezárólag április hó 14-ikéig szünetet tart. A tornaórák április hó 15 én újra megkezdődnek. Az elnökség.

Csaló temetkezési igazgató.

(Sebes Béla Münchenben.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 7.

Néhány év előtt egy aradi temetkezési vállalatnál volt alkalmazásban Sebes Béla, ki azóta a temetés rendezések terén előkelőséggé avanzsált. A Szt.-Margit részvénytársaság temesvári vállalatának igazgatója lett. Állását azonban el kellett hagynia, mert egész sereg csalást követett el. Rövid idő előtt eltávozott Temesvárról, s azóta nem tudják hová lett. Most azonban nagyon érdeklődik utána a temesvári törvényszék, mely körözteti.

A szélhámos viselt dolgairól Temesvárról a következőket írják:

Sebes Béla, a Szt.-Margit temetkezési vállalat volt igazgatója néhány hét előtt nyomtalanul eltűnt Temesvárról, hol nem éppen a legkellemesebb emlékeket hagyta maga után. Alig van a városban iparos vagy kereskedő, a kinek ne tartoznék vagy a kit be nem csapot volna. A becsapottak bünyefenyítő feljelentést tettek el-lene, mire ő megszökött Temesvárról.

Most kisl, hogy innen Münchenbe ment, a hol fölkereste Gaugusch Károly koporsógyárost, a kivel korábban üzleti összeköttetésben állott és elhitette vele, hogy a Szt. Margit temetkezési vállalat eladó és az eladással ő van megbízva. Gaugusch megkötötte vele az előnyös adásvételt.

Tárgyalások közben Sebes kicsalt a gyáros-tól 180 koronát, azt állítva, hogy elfogyott a pénze. Gaugusch tegnap Temesvárra érkezett, hogy átvegye a temetkezési vállalatot és ekkor megtudta, hogy Sebes csufosan becsapta. Rögtön följelentette az esetet a rendőrségnek, mely értesítette róla a müncheni rendőrséget.

Ezzel azonban még nincs vége Sebes bünkrónikájának. Tegnapra a temesvári törvényszék előtt főtárgyalás volt kitzüve ellene család miatt. A tárgyalást azonban nem lehetett megtartani, miután Sebes nem jelent meg.

A temesvári törvényszék most elrendelte Sebes köröztetését.

HIREK.

Nagyheti ájtatosságok.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 7.

A keresztény szívekre ráköszöntött a bűnbánás és a vezeklés hete. Megnyílnak a templomok, ahol felzendülnek a megható zsolozsmák, kezdődnek a nagyheti ájtatosságok. Egész héten át tart a böjt, a gyónás, a templomok pedig naponként megtelnek ájtatos közönséggel. A nagyheti istentiszteletek rendje a minoriták aradi templomában a következő:

Szerdán délután 3 órakor Jeremiás proféta siralmi (lamentációk.)

Nagycsütörtökön, délelőtt 9 órakor ünnepélyes sz. mise, tartja Csák Cirjék dr. rendfőnök. Szent mise alatt a papság és a hívek áldozása, utána az oltárok megfosztása ékeségeiktől, délután 3 órakor Jeremiás siralmi.

Nagypénteken előszentelt sz. mise délelőtt 9 órakor, mely alatt a kar a passziót, Jézus Krisztus kiszívását éneklő sz. János evangéliumából; utána szent beszéd és a sz. sir látogatása. A csonka misét Csák Cirjék dr. rendfőnök celebrálja, a sz. beszédet Monay Ferenc, segédlelkész tartja, délután 3 órakor Jeremiás siralmi, utána sz. beszéd, tartja Székely Polikárp segédlelkész.

Nagyszombaton, délelőtt 8 órakor tűz- és visszenteles, utána ünnepélyes sz. mise, tartja Csák Cirjék, dr. délután 5 órakor a feltámadási ünnepség és körmenet, melyen szintén Csák Cirjék dr. rendfőnök fog celebrálni.

Husvét vasárnapján, reggel 6 órakor a husvéti étkek megáldása, fél 8 órakor sz. mise, mely utána sz. beszédet Novák Adorján segédlelkész tartja. Fél 10 órakor ünnepi sz. beszéd, tartja Monay Ferenc, rendfőnöki titkár, 10 órakor ünnepélyes sz. mise, melyet Csák Cirjék dr. rendfőnök celebrál fényes se-edlettel, délután 3 órakor ünnepi vecsernye.

Husvét hétfőjén, délelőtt fél 8 órakor sz. mise, utána sz. beszédet mond Brogyányi Kázmér segédlelkész, 10 órakor ünnepi sz. mise, melyet fényes segédlettel Supka Béla házfőnök fog celebrálni.

Az utazó diákok.

— Arad vendégl. —

Arad, április 7.

A budapesti Lyolcadik kerületi polgári fiúiskola tanulói, kik hétfőn este a színházban énekükkel elragadták a közönséget, a mai nap délelőttjén is városunkban időztek még, s délbent utaztak vissza a fővárosba.

Reggel hét órakor elhagyták a polgári fiúiskolában berendezett szállásukat, s a szabadságharcis ereklyék múzeumába mentek. Itt nagy érdeklődéssel nézték a nagy eseményekre emlékeztető tárgyakat.

Utjuk ezután a vesztőhelyre vezetett. A köemlék előtt énekeltek a diákok, majd Kovács Vince aradi tanár lelkes hangú, hazafias beszédet intézett horzájuk ama időről, melynek emlékeztetője az előttük emelkedő emlék. Egy tanuló Abrányi Emil alkalmi költeményét szavaltta el, majd egy tanár beszélt, s megkoszorúzták a vesztőhelyet.

A várba mentek, innen a hatos kapun keresztül, s Kovács Vince megmutatta a fiuknak a sáncok között azt a helyet, ahol négy vértanút agyonlőttek.

Visszatérve a városba, a vértanúk szobránál állapodtak meg. Itt is énekeltek, egy tanár beszédet tartott s koszorút helyezett a szoborra. Megnézték ezután a liceumot s a város nevezetességeit. Kovács Vincével együtt Matuzik Márton, Berecz Károly és Wagner Agoston voltak a tanulók vezetői.

A Vass-vendéglőben elfogyasztott ebéd után, 1 óra 40 perckor elutaztak s este 9 órakor értek haza Budapestre. Aradon igen jól töltötték a diákok idejüket s ezt ki is nyilatkoz-

tatták. Újokban sehol olyan jó élelmezést és szállást nem kaptak, mint nálunk. Igazában — úgy mondták — csak itt tudták kialudni magukat.

— **Az új üzletvezető Aradon.** *Sztankovits* Miklós, a Máv. aradi üzletvezetőségének új főnöke, ma foglalta el állását. Az új üzletvezető látogatást tett az összes hivatalokban és megkezdte az ügyek átvételét. Nehány nap múlva az új üzletvezető egy időre visszamegy Miskolcra, hogy azután végleg elfoglalja új hivatalát.

— **A lovasság felügyelője Aradon.** *Paar* Alajos gróf altábornagy, cs. és kir. lovassági felügyelő ma délelőtt szemlét tartott az aradi cs. és kir. 3. huszárezred fölött. A szemle rövid ideig tartott, s annak végeztével az altábornagy megelégedésének adott kifejezést. A szemle végeztével *Paar* gróf több régi ismerősét, közöttük *Bohus* István bárót meglátogatta, délután pedig elutazott Aradról.

— **Erzsébet főhercegnő, Windischgrätz** herceg neje, tudvalevőleg nagy betegségen ment keresztül. Mint Nizzából táviratozzák, a főhercegnő már túl van minden veszélyen. Hír szerint megoperálták, a mi kitűnően sikerült.

— **A város közgyűlése.** Holnap, szerdán délután lesz meg a város április havi közgyűlése, melynek tárgysorozatán egész sereg érdekes ügy van kitűzve. A közgyűlés ehhez képest élénk lefolyásnak ígérkezik.

— **Merénylet Edward király ellen.** *Párisból* táviratozzák: A „La Petit Journal” táviratot kapott Lisszabonból, hogy *Edward* angol király ellen merényletet akartak elkövetni! A rendőrség letartóztatott egy *Daniczi* nevű olasz péksegédet, aki azt vallotta, hogy az angol király ellen merényletet elkövetendő jött Lisszabonba. Az anarkistánál egy élesre töltött fegyvert találtak.

— **Az aradi pályaudvar kiépítése.** Mint értesülünk, a magy. kir. államvasutak igazgatósága által kidolgozott és a kereskedelemügyi miniszter által helybenhagyott munkaterv szerint a folyó évben az aradi vontatási telep továbbépítését 440 000 korona és a petrozsényi állomás bővítését 129 200 korona költség erejéig veszik fogantatba.

— **Az árvaszéki ülnöki állás.** Még jókora időköz választ el a városnál megüresedett árvaszéki ülnöki állás betöltésétől, s máris nagyban folynak a beszélgetések a választás esélyeiről. A város tisztviselői közül nem sok pályázó lesz, miután az árvaszéki ülnöki állásra az államtudományi képesítés nem elegendő. Ugy értesülünk azonban, hogy a város tisztviselőkarába nem tartozók is pályáznak az állásra, — ezek között nem egy ügyvéd, — akiknek megválasztása azonban természetesen igen sok tisztviselő előmenetelét akadályozná meg, mert ilyenformán utját vágják ezek fokozatos előléptetésének. A város tisztviselői közül van pályázó, akit évtizedes szolgálati idő is predestinál képesítésén kívül erre az állásra, s kinek megválasztása mellett a fejtelen méltányosság szól. A tisztviselőket a méltánytalanság ellen egyébként védi a főispán működési programja is, mely elsősorban a szolgálati pragmatikát kívánja figyelembe venni a megüresült állások betöltésénél.

— **Harcászati játék.** A temesvári katonatiszti kaszinó termeiben tegnap vették kezdetüket a szokásos harcászati játékok, melyek két-három napig szoktak tartani. A harcászati játékban a hadtest tábornoki és törzstiszti kara vesz részt, ezek közt Aradról *Lehmann* Vince vezérőrnagy, a 84-ik gyalogdandár parancsnoka

és *Wachsmann* Vilmos ezredes, a csász. és kir. 38-ik gyalogezred parancsnoka. A vendégek tiszteletére tegnap a „Korona-herceg” szállodában lakoma volt, melyen résztvett *Schwitzer* Lajos lovag tábornokszernagy, hadtestparancsnok is.

— **Inségmunka Aradmegyében.** Aradmegye közigazgatási bizottsága ma *Urbán* Iván főispán elnöklété alatt ülést tartott, melyen hosszabban foglalkoztak az inségmunkával. A kereskedelemügyi miniszter az inségmunkára 16 000 koronát adott. *Vásárhelyi* László indítványára elhatározták, hogy még 40 000 koronát kérnek és ebből a csucs-halmagy-szlatinai utat építtetik ki.

— **A kézdívásárhelyi mandátum** sorsa holnap fog eldőlni, előreláthatólag heves és izgalmas mérkőzéssel. A függetlenségi *Polonyi* Gézával szemben tudvalevőleg *Tagányi* Sándor dr. aradi ügyvéd és földbirtokos vette fel a harcot, a ki — mint a *Bud. Tud.* bizonyos naivitással mondja — „a bizalom ismételt nyilvánítása után újból elfogadta a jelöltséget.” A *Magyar Estilap* mai számában azt írja, hogy *Tagányi* mellett azzal korteskednek, hogy 45 000 (!) hold földje van és nem bánja, ha egy-egy hold után egy forint rámege a választásra.

— **Szociálista mozgalmak Aradmegyében.** *Aradmegye* egyes vidékein erősen mozgolódnak a szociálisták. Csaknem naponta tartanak valahol gyűlést, a hol határozati javaslatokat terjesztenek elő és fogadnak el zajos tetszésnyilvánítások között. Ma, mint tudósítónk jelenti, *Székudvaron* volt szociálista népgyűlés, a melyen közel hatszáz ember vett részt. A rendet husz csendőr tartotta fenn, a kiket Gyuláról és a közelebbi órsokról vezényeltek oda. A gyűlés vezérszónoka *Ponta* Péter aradi szociálista cipész volt, a ki után egy székudvari mészárosmester beszélt a szociálisták szája ize szerint. A gyűlés egyébként rendezavarás nélkül folyt le. Tegnap *Szapáryligeten* és *Kerüldön* volt szociálista gyűlés, a hol egyhangulag elfogadták a beterjesztett határozati javaslatokat. Pár nap előtt *Zerénden* gyülekeztek össze a szociálisták, a kikhez itt *Boros Blindus* Mihály, a *Szabad Szó* főmunkatársa intézett gyűjtő hatású beszédet. Rendezavarás az említett helyeken sem történt.

— **A pécsi hadapródiskola botrányáról** ma a következő újabb részleteket táviratozzák: A hadapródiskola összes negyedéves növendékeit eltiltották attól, hogy a husvéti szünet alatt kimehessenek az intézetből, látogatókat sem szabad nekik fogadni. *Sorsich* őrnagy iskolaparancsnok kijelentette, hogy addig senkinek sem engedje meg a kimenetelt, a míg meg nem tudja, ki küldte a Gotterhalte-botrányról szóló levelet a pesti lapoknak. A vizsgálat ez irányban a legszigorúbban folyik. Híre jár, hogy a levelet egy *előkelt* iparos írta, ki a hadapródiskolai altisztekkel barátságban él s azoktól hallotta, mi történt ott március 15-ikén. A városban elterjedt hírek szerint az intézet egyik vezérkari százados tanára állítólag ezt mondotta a növendékeknek:

— Nekték nem szabad gondolkodnotok, hanem vakon engedelmeskedni kell mindannak, a mit a király parancsol. *Ha azt parancsolná, hogy menjétek a haza ellen, még ezt is meg kellene tenni!*

— **Kinevezés.** *Bing* Rezső, *Bing* Vilmos aradi gabona-kereskedő fia a *Wiener Bankverein* budapesti fiókintézetének cégvezetőjévé nevezetett ki. A kinevezés a budapesti bankörök egyik legtekintélyesebb, kiváló szakemberét érte.

— **Aradvármegye tisztviselői Hollaky ellen.** *Hollaky* Imre hunyadmegyei országgyűlési kép-

viselő, a ki tagja Aradvármegye törvényhatósági bizottságának, egy iparvasut közigazgatási bejárásának kapcsán megvádolta Aradvármegye több tisztviselőjét. Ezek pört indítottak *Hollaky* Imre ellen nyilvános rágalmazás miatt s a törvényszék nemrég arra kérte a képviselőházat, hogy *Hollakyt* adja ki ez ügyben. A mentelmi bizottság azt javasolja a képviselőháznak, hogy *Hollaky* Imre mentelmi jogát fűgessék föl. Így hát nemsokára érdekes pör fog lejátszódni az aradi kir. törvényszék előtt. *Hollaky* neve Aradmegye közigazgatási bizottságának mai ülésén is szerepelt. *Schill* József főjegyző bejelentette, hogy *Hollakynak* *Lengyel* Sándor dr. nagyhalmagyi főszolgabíró ellen beadott bűnvádi keresetét minden fórum elutasította.

— **Ügyvédi körökből.** *Venter* Gerő volt aradi ügyvéd, ki nemrég *Battonyára* költözött, ügyvédi irodáját a napokban *Ujaradra* helyezte át.

— **Fordulat a dombiratosi merénylet ügyében.** Annak a gyilkossági merényletnek ügyében, a melyet néhány hó előtt *Székesi* Antal dombiratosi jegyző ellen követtek el, újabb fordulat állott be. *Heincz* Géza *battonyai* aljárásbíró maga elé idézte *Juhász* Béla dombiratosi volt törvénybíró, és a késő éjjeli órákba nyúló kihallgatás után előzetes letartóztatásba helyezte. *Juhászt* holnap rendőri fedezet alatt [Szegedre, a kir. ügyészség börtönébe szállítják. A letartóztatásról értesítették *Juhász* védőjét, *Nemess* Zsigmond dr. aradi ügyvédet.

— **Egy havi közigazgatás.** *Aradváros* közigazgatási bizottsága ma délután ülést tartott, melyen nagyobbára felebbezési ügyeket intéztek el a szakelőadók jelentéseinek meghallgatásán és tudomásulvételén kívül.

— **Halálozás.** *Csanádmegye* jegyzői karának gyásza van, egyik legmunkásabb és legtehetségesebb tagja: *Smajda* Mihály, Lele községi jegyző ma reggel a makói közkörházban hosszas szenvedés után elhunyt. A sokat szenvedett jegyző *Makó* városnál kezdte meg a közszolgálatot, ahol előbb irnok, majd alkaptány, utóljára pedig polgármesteri fogalmazó és katonanyilvántartó volt, amely állásból *Lele* község képviselője jegyzővé választotta meg. Közszolgálatát a megbízhatóság, becsületesség jellemzi, amelyhez járult még kiváló tehetsége. Mindössze 48 évet élt, felesége és két éves kis leánykája gyászolják. Temetése holnap délután lesz.

— **A Dreyfus-pör reviziója.** *Párisból* táviratozzák: A lapok legnagyobb része behatóan foglalkozik a kamara tegnapi ülésén történt dolgokkal. A nacionalista lapok azt mondják, hogy *Jaures* nem mondott semmi újat és nagyon csalódik, ha azt hiszi, hogy ilyen eszközökkel újra elérheti a *Dreyfus-pör* revizióját. A radikális lapok utálnak arra a nagy hatásra, a melyet *Jaures* beszéde a kamarában keltett és azt mondják, hogy *Brisson* nyilatkozataival erkölcsileg kivégezte *Cavaignac*-ot, a nacionalisták vezérét. *Jaures* mai beszéde végén szaknácsozmány összehívását fogja követelni. A mai vita mindenesetre nagyon élénk lesz. *Ribot*-n kívül *Méline* is fel fog szólalni, hogy igazolja miniszterelnök korábban követett magatartását. *Zurlinden* tábornok, *Páris* volt katonai kormányzója kijelentette egy újságíró előtt, hogy *Pellieux* tábornoknak azt a levelét, a melyet *Jaurer* felolvasott, ő maga is olvasta mint a tábornok közvetlen főlebbvalója.

— **A kultuszminiszter az alkoholizmus ellen.** *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter legközelebb rendeletet fog kiadni, melyben utasítja mindenfoku iskoláknak igazgatóit, hogy az olvasó-könyv, az egészségtan, az ember-tan, a tanítóképző-intézetekben pedig a nevelés tanítása fonalán világsítsák föl, oktassák ki a tanuló ifjúságot az alkoholizmusnak az emberi szervezetre gyakorolt gyilkos hatásáról. A miniszter egyidejűleg figyelmezteti a tankönyvírókat, hogy a rendelet kibocsátása

után megjelenő iskolai olvasókönyvet: egészségügyi, embertani és neveléstani iskolai használatra engedélyezni nem fog, ha az alkoholizmus ellen való mozgalmat egy-egy olvasmányal szolgálja nem fogják, vagy az alkoholizmus káros voltát erkölcsi, anyagi, egészségügyi és közgazdasági tekintetben, a növendékek szellemi fejlettségének fokához mérten és az illető osztály tantervéhez alkalmazkodva, kellőképpen meg nem világítják. A rendelet egyaránt szól a fiú és a leányiskolákra; tehát a legmesszebb menő harcot jelenti az alkoholizmus ellen az egész vonaton: az elemi iskolától kezdve, fel az egyetemig.

— **Két katasztrófa.** Fiume-ből táviratozzák lapunknak: Ma délután egy kis vitorlás bajó 21 utassal Chersoból Vallonba indult. Utközben a hajó felborult, három asszony és egy férfi a tengerbe fullt. A többi utasok megmentették, ketten azonban a nagy ijedelem következtében megőrültek. Innsbruck-ból jelenti a táviró: Az Arlberg vasút Dalaas állomásánál egy tehervonatra rászakadtak a kősziklák. A leomló kővek hét kocsit összemorzsoltak. Egy kalauz szörnyet halt, több utas életveszélyesen megsebesült.

— **Gyászemléknap.** Bold. Brüll Ida, az aradi izr. arvaház nemeslelkű gyámoltója kegyeletos emiékének tiszteletére holnap szerdán d. u. 6 órakor az izr. arvaházban gyászemléknap tartatik.

— **Öngyilkos önkéntes.** Budapestről jelenti tudósítónk: Kund Arpád 21 éves orvosnövendéket, a 32. gyalogezred önkéntesét ma reggel szüleinek Muzeum-körút 3. számú lakásán holtan találták. Nyomban értesítették a rendőrséget és a téparancsnokságot, ahonnan egy vegyes vizsgáló bizottság ment a helyszínre. A bizottság konstata, hogy az önkéntes öngyilkosságát követett el. A nyitott éjjeli szekrényben egy üres üveget találtak, amelynek a felekén sósavcseppek voltak. Az orvos véleménye az, hogy az önkéntes sósavval mérgezte meg magát. Hozzátartozói még csak nem is sejtik, hogy öngyilkosságának mi oka lehetett. Kund az este rendes időben tért haza atyjának, Kund Endre mérnök és háztulajdonos lakására. Este még jókedvű volt és semmivel sem árulta el sötét szándékát. A rendes időben feküdt le két testvérével egy szobában. Megárta, amíg elaludtak, azután a másik szobába ment. Polgári ruháját a feje alá tette, a padlón végig feküdt és ott itta ki a sósavas üveget. Holttestét a helyorségi kórház halottas házába vitték.

— **Kiutasított újságíró.** A zimonyi városi hatóság Zerboni Károly újságíró a városból kiutasította. Okot erre Zerboni azzal adott, hogy az általa szerkesztett lapban a hatóság ellen izgatott és egyes városi funkcionáriusokat ok nélkül megtámadott.

— **A spanyol zavargások.** Madridból táviratozzák: A tegnapi zavargások hajnali 3 óráig tartottak. A tömeg követet hajigált, többen revolverrel lövöldöztek. Az új folyamán sok sebesülés történt. Ma este még nagyobb arányú zavargásoktól tartanak. A katonaság készenlétben van.

— **Magyar név.** Bota Péter aradi illetőségű ugyanígyen lakos családi nevének „Sziklai”-ra kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

— **Porter cipő el vannak ismerve arról,** hogy a legjobb gyártmányok közé tartoznak. Sem sikkes forrára, sem tartós minőségre, más gyártmány fölül nem mulhatja Porter cipőit. Hogy Porter Nagy Aruháza oly bámulatos iendületet vett, azt jórészt a kitűnő cipőárúinak köszönheti. A vidéki közönség ama részének, mely szükségletét személyesen nem fedezheti, ajánljuk, hogy rendeléseit írásbelileg vagy telefonon 324 szám alatt esközölje. Porter Vilmos Nagy Aruházával a Szabadságtéren. Ez rögtön telje it minden rendelést és oly gondtal, hogy minden vevő feltétlenül meg van elégedve. Minden csomaghoz a fénykép-bon is mellékelve lesz, mely 10 korona összegnél egy élet-

nagyságu ingyen fényképre jogosít, csupán a díszes papírkéretért térítendő meg 3 korona.

— **Dentollin fog-crème** a legkedveltebb fogszépitő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weisznál, Aradon.

— **Elveszett a Fábian-, Batthyányi-, Salacz és Andrássy ut mentén egy női aranyóra;** megtalálójá Fábian utca 7. sz. alatt jutalmat kap.

— **x— Az aradi takaré- és segély-egylet** mint szövetkezet Petőfi utca 1. sz. az 1903-ik évben a 22 ik évtársulatot nyitotta meg. Ki egy törzsbetétre hetenkint 50 fillert fizet, 6 év után 156 koronát takarít meg magának és az üzlet eredményéből is megfelelő haszonban részesül. Az egylet tagjainak olcsón hitelt nyújt. Beiratkozni lehet naponta: d. e. 9—12 ig d. u. 3—5 ig. Folyó évi február hó 9 től kezdve mindenkor délután 3—5 ig a felszámolás alatti 16 ik évtársulat egy törzsbetétéért 156 koronát és 20 korona osztalékot fizet.

Veszedelemes tavasz.

(Meteor legújabb jelzése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 7.

Nemcsak a zsenge vetéseit fagytól, dértől féltő gazda kíséri most aggódó figyelemmel az időjárás, hanem aggódva kísérik azt mindannyian, kik a hirtelen hűvösre fordult és sok veszedelmet rejtő tavasz miatt attól tartunk, hogy ismét drága lesz a kenyér s egy gyenge aratás még nehezebbé teszi az ügy is terhes megélhetést. A hidegre fordult és minduntalan fagyval fenyegető időjárásban kétszeresen becsesek most előttünk a szegedi hírneves Meteor jelzései, a melyekben sok igazsággal szokta megjövendölni az időváltozást. Meteor ma a következő prognostikont adta ki:

Március havával eltűntek a szép tavaszi meleg napok, melyek különben csak a napon történt sűrű kitörések folytán létesülhettek s valóságos napfoltjárás létesítettek a nap fényes tányérján.

A március 29-iki csomópont volt a forduló nap, mely alkalommal nálunk ugyan nem látható napfogyatkozás is lefolyt.

Április további napjai is változatosaknak ígérkeznek és pedig hűvös jelleggel körülbelül 18 napon belül, tehát egy fél napfordulatnyi időre, amíg a nap jelenlegi fele tőlünk el nem fordul, mely ciklonos.

A március 22 re jelzett fagyot a napkitörések létesülésében megakadályozták, de mint már megírtam, ezzel ezt még meg nem semmisítették, amennyiben ha a foltok átfordulnak, tehát magukkal viszik a kitört meleg gázokat is, úgy az elmaradt hideg idő csak bekövetkezik. Beálltát 13 napra, a foltok átfordulási idejére: április 4—5 re tettem és a gazdaközönség nagy kárára a fagy 4-én — 2° hideggel be is következett.

A jelenleg egyedül álló nagy folt a napon tömör, tehát szintén már összebb húzódtott, amely 15-én fordulna át tőlünk, de valószínűleg tönkre megy már előbb, addig azonban mégis enyhíti a különben hideg jellegű időjárás.

A 10-iki csomóponttól sincs sok várni valónk, ami a meleget illeti, 11-én pedig egy nálunk látható részleges holdfogyatkozásunk lesz, tehát erősebb jellegű csomópont; 12-én holdtölte, mely csomópontnak csak azért nem biztos fagyos jellege, mivel a 13-iki már erősen meleg jellegű, amidőn újabb kitörés várható a napon és a napnak azon része fordul felénk, amely a márciusi szép tavaszi napokat hozta.

A húsvéti ünnepek tehát jól körítve vannak csomópontokkal, így azokon állandó szép időnk lehet. Húsvét másodnapja kellemesebbnek ígérkezik, mint az első.

Két veszedelemes napja van még e hónapnak, a 20-iki és 30-iki csomópont, amikor újra fagytól tarthatunk és még május 18-án is fél-

hetünk a fagytól, mert az alapjelleg e csomópontokon is hideg és csak a közbejövő napkitörések vehetnek gátat, amit azonban a Nap megfigyelése által már előlegesen 8—10—15 nappal előbb megtudhatunk, így a védekezésre is elkészülhetünk.

E hónap változási csomópontjai: 5., 10., 11., 12., 18., 19., 20., 28., 27., 28. és 30-ra esnek. Áprilishoz méltó számban vannak, amelyek annak változatos voltát szintén mutatják.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Az önértetes állami hivatalnok. Egy fiu aki megverte az apját, egy öreg hordárt, állott ma a budapesti bíróság előtt. Az öreg hordár keserűen panaszkodott, hogy sohasem hallott olyan égbekiáltó bűnről, hogy a fiu a szülője ellen merje felemelni a kezét.

— Hogyan tudott erre vetemedni? — kérdezte a bíró.

— Kérem, én államhivatalnok vagyok. Az apám megvert. Tessék elhinni, hogy felforrt bennem az államhivatalnok vére; ilyen gyalázatot nem tűrhettem el. Hol van az az államhivatalnok, aki eltárta a fülét egy hordártól, még akkor is, ha az a hordár az apja!

Az államhivatalnok egy kis díjnak volt a nagyon fel volt háborodva, amikor a bíró 2 hetű fogházra ítélte.

§ Athelyezett bírósági irnok. A m. kir. igazságügyminiszter Bohuczky János világosi kir. járásbírói irnokot a gyulafehérvári kir. törvényszékhez helyezte át.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Uj-aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, április 7.

Hűvös éjjeleket kellemes nappal követi. Gazdáink meglegedéssel beszélnek az eddigl termések állásáról. Az ősziék úgy, mint a tavasziak szépen fejlődnek.

Gyümölcsök közül a kajszin, barack, talán a meggy is lefagyott, ebben a hűvös éjjeli léghőmérsékletben, ezzel csak a tavalyi csapás éri a gazdát, ki gyümölcs termésének csak roncsait élvezheti.

A mai behozatal mintegy 6—700 métermázsa buza és 14—1500 métermázsa tengerit hoztak forgalomba.

Mai gabona-árak: Az árak 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, korona értékben:

Buza I-ső minőségű 7.05—7.10.

Buza közép 6.80—6.90.

Tengeri 5.50—5.80.

Rozs névleges jegyzés 5.70—5.80.

Arpa névleges jegyzés 5.30—5.50.

Zab névleges jegyzés 5.40—5.50.

Az irányzat változatlan.

Budapesti áru- és értéktözsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, április 7.

Delibánya. Buzakinálat mérsékelt, a vételkedy javult. Szilárd irányzat mellett 35,000 métermázsa kerül forgalomba, 2¹/₂—5 fillérral drágább árakon. Egyéb gabonamek kedvezők. Időjárás szép.

Estilözade. Berlin 1/4, páris 5-el magasabb.

Zárás 12 órakor:

Buza áprilisra	7.56—7.57
Buza májusra	7.47—7.48
Buza októberre	7.46—7.47
Rozs áprilisra	6.65—6.66
Rozs októberre	6.38—6.39
Zab áprilisra	6.01—6.02
Zab októberre	—
Tengeri májusra	6.00—6.02
Tengeri júliusra	6.07—6.08
Repece augusztusra	12.25—12.35

Zárás 5 órakor:

Buza áprilisra	7.59—7.60
Buza májusra	7.51—7.52
Buza októberre	7.46—7.47
Rozs áprilisra	6.65—6.67
Rozs októberre	6.40—6.41
Zab áprilisra	6.02—6.04
Zab októberre	—
Tengeri májusra	6.04—6.05
Tengeri júliusra	6.10—6.11
Repece augusztusra	—

Kerpel Izsó

könyv-, zenemű- és papír-kereskedése, anti-
quariuma, könyv- és zenemű kölcsöntára
Aradon, Andrassy-tér 20. sz. (Fischer Eliz-palota.)
Telephon 385. szám.

Ajánlja husvétra: nagyválasztéku raktárát minden vallású imakönyvekben.

Papírneműek, írószerek, akvarell- és olaj-
festékek és egyéb festészeti kellékek, tan-
szerek, rajzeszközök és levélpapírok óriási
választéka.

Regények, diszművek, nyelvtanok, szak-
munkák szótárak stb. igen jutányos áron.
Több ezer virág, tájkép- és alak-festő-minta
eladásra és kölcsönzésre.

POSNER-féle

üzleti-könyvek

teljes bizományi lerakata.

Képes levelező-lapok

legnagyobb választéka.

Gyönyörű metszetek, akvarell-képek és olaj-
festmények igen mérsékelt áron. Nagy
választék.

Nyomtatványok és névjegyek
azonnali elkészítése.

Szolid árak, pontos kiszolgálás.
60,000 kötetes

kölcsönkönyvtár,

melyben minden újdonság megjelenés után
azonnal kapható. Kölcsön-díj havi 1 kor.
20 fill., vagy kötetenként 8 fillér. Vidéki
bérlet is a legfigyelmesebb kiszolgálásban
részesülnek. A könyvek újak és tiszták.

313

30,000 kötetes

zenemű-kölcsöntár

mely a zeneirodalom minden termékét és
bármely újdonságát tartalmazza. Kölcsön-
díj havi 2 kor. vagy számonként 20 fill.
Vidékre is pontos kiszolgálás.

CSARNOK.

A korhadtt fakeszt.

Írta: Bignio Mariska. (5)
(Vége.)

Midőn Földváry hirtokára visszatért, már
suttogni hallott valamit a francia gárdakapitány
szereleméről, de nagy sulyt nem fektetett a szá-
longó hírekre, azt gondolta: volt is mibe bele
habarodni annak a francia kapitánynak, — majd
elhordja a szél, ha Földváry János a szemébe
néz. — Hogy Margit szívében milyen démon
pusztította az ő emlékét arról sejtelve sem volt,
ha Zsámboky Margit valakit megszeret azt sze-
retni fogja mindég.

Mikor aztán Zsámbokra ment, s meglátogatta
Margitot, akkor kezdett csak megütközni a hi-
deg vendéglátástól, melylyel Margit fogadta.
Olyan tartózkodó, diplomata modorral beszélt
vele, hogy szerelmüket felemlíteni sem lehe-
tett. Földváry forró ölelést, édes csókot várt,
s a csalódás fájdalma mint éhes saskeselyű
mart a szívébe. De elfojtotta fájdalmát, elha-

tározta, hogy várni fog; megfigyeli az esemé-
nyeket.

Talán ha akkor megkérdezi Margitot hi-
degsége okáról s az megmondja, mivel vádolta
őt a közvélemény, minden félreértés elsimul;
a francia kapitány szereplése csak egy epizód
marad, melyet sértett önértékre büszke haragjá-
ban egy kis önámítás épített: ő csak a ledér,
szerelemre méltatlan Földváryt felelte el, a
hőst, aki érte vívott győzelmi babért, aki mi-
óta szerelmét bírta, csak ő reá gondolt, az iránt
ujra felgyúlt volna az elfojtott szerelem. Vagy
kitudja mi történik? A szív néha kavargó ör-
vény, mely háborog mint a tenger, s a vihar
után látja csak, hogy önmagát pusztította el.

De Földváry János nem kérdezett semmit,
fájdalmas érzelmeit elfojtva, távozott. Margitnak
e látszólagos közönyöség újabb bizonyíték volt
a hűtlenség vádjá mellett Du Clair kapitány
látogatása mind gyakoribb lett a Zsámboky
kastélyban, Földváry nem mutatkozott többet,
a francia hadsereg már újabb hadműveletekhez
elvonult a vidékről, de a gárda-kapitány hosz-
szu szabadságot vett, s mind határozottabban
udvarolt Margitnak. Margit megdöbbenve vette
észre, hogy a francia tiszt komolyan nőül akarja
őt venni. De vajon elfogadhatja-e Du Clair ke-
zét, mielőtt vissza venné a Földvárynak tett
ígéretét?

S csak most, midőn már jó késő volt, ju-
tott eszébe, hogy talán Földváry nem is olyan
bűnös; mielőtt a csatába ment, jegyese lett, s
még ő elítélte Földváryt a mende-mondák miatt,
addig ő is sok beszédre adott okot. Ő a büszke
Zsámboky Margit, megyszerte beszéltek, hogy
a fess tirailleur kapitány nem hiába maradt visz-
sza ezredéti, a suttogás mind hangosabb lesz
körülötte, mintha a szégyenérzet is fojtogatná.
Vajon mit gondolhat felőle Földváry? Egy ma-
gyar nemes hölgy az ellenség vitézével kacér-
kodik, hogy is jöhetne az hozzá többet, mikor
nyilvánosan elfogadta a francia tiszt udvarlását.
Nem, Földváry nem is jöhetett el többet, ma-
gyar gátló nem szokott nőt megsérteni soha,
már pedig mit mondhatna egyebet a történetek
után, mint megalázó sértést, érzelmei is össze
zavarodtak, hogy nem volt tisztában azzal, a két
ember közül melyiket szereti. A Zsámboky lá-
nyok végzete szomorúan bontotta ki fölőtte
szárnyait.

Órákig elbolyongott a Zsámboky birtok
düllő utjain. Du Clair látogatását mindég szóra-
kozottabban fogadta. A kapitány többször jött
avval a szándékkal, hogy megkérje kezét, de
a Margit lényén történt változás gondolkodóba
ejtette, szívélyes volt ugyan, de olyan tartó-
zkodó és szomorú, hogy bizalmas nyilatkozatát
mindég elhalasztotta.

Egy napon sétaközbe elment egész a Zsám-
boky birtok határáig, gondolatait füzve észre
sem vette, hogy oly messze haladt, egyszer csak
Földváry János állt előtte.

Földváry vadászgatott, ő is elért a Zsám-
boky birtok határáig. Pillanatokig meglepetés-
sel nézték egymást. A természet ünnepi néma-
sága békítőleg hatott a két zaklatott szívre, ha-
rag, sértett büszkeség, minden ellentétes ér-
zelem elköltözött szívékből s csak azt érezték,
hogy szeretik egymást végtelenül. Margit nem
tudott szólni, remegve állt egy helyen, szemeit
könyök homályosították el, azok a jótékony kö-
nyek, melyek a béke utját szokták egyengetni.

S mit tehetett Földváry a vitéz dalja egy
kőnyező nővel szembe: ha ezer bűne van, azt
is meg tudta volna bocsátani. Gyöngéden átka-
rolta, letörölte könyeit s úgy kérdezte a szere-
lem suttogó hangján.

— Mi fáj neked édes?

— Az, hogy nem jössz hozzám.

— Hát add ki az utját annak a Napoleon-
madárnak, aki konkolyt vetett közénk s aztán
mehetünk esküvőre.

Margit pirulva takarta el arcát, úgy elszé-
gyelte magát. Az ut tulsó oldalán kukorica ve-
tés volt, a széles hatalmas tengeri leveleket
zizegve ütötte össze az esti fuvalom vagy ta-
lán a Földváry vizsgálja kutatott nyul után. Az
sem, Du Clair kapitány tűnt el mint a villám a
kukorica-vetés között. A kastélyban azt mond-
ták, hogy az urnó sétáin ment, s ő utána jött,
hogy séta közben találkozzanak, s így lett ta-
nuja az idylli jelenetnek.

Másnap mitörtént a két férfi között, nem
tudta meg senki, harmadnap reggel a pászto-
rok a Zsámboky birtok határán átlőtt szívvél

találták meg a daliás Földváry Jánost, s mel-
lette Du Clair gárda-kapitányt, mind a két golyó
biztosan talált.

Zsámboky Margit tölgyfakeresztet állított
a szomorú helyre s a világ elől elrejtetni fá-
dalmát, kolostorba vonult.

A kereszt már majdnem egy század óta
nézi az idők viharát néma tanuja a vergődő
női szív titkolt fájdalmának, s egy vigaszt bi-
zonyosan ad; hogy a fájdalomnak fokozata van
s hogy a miénknél még nagyobb fájdalmakat
is osztogat az élet.

NAPIREND.

Április 8. Szerda. Róm. kath. naptár: Dénes. — Pro-
testáns naptár: Dénes. — Görög-keleti naptár (március 26.):
Gábor főangyal. — A nap két 5 óra 10 perckor, nyugszik
6 óra 22 perckor.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szom-
baton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és
pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepna-
pokon zárva. Helyiség: Erekléy-muzeum helyisége mellett
filészterem.

Időjelzés. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra
küldött táviratát szerint a mai napra a következő időjé-
lés várható: Semmi vagy kevés csapadék, enyebb.

Április 8. Városi közgyűlés délután 4 órakor.

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1903. évi október hó 1-6-án. —

ARADROL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Személysz. tv. d. u.	4.45	Személyvonat d. u.	3.31
Gyorsvonat délután	4.21	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Samv. Szolnokról este	9.—
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	6.50
Gyorsvonat délután	12.11	Személyvonat d. e.	10.50
Soborsinról délután	2.04	Radnáról délután	2.30
Személyvonat d. u.	4.07	Gyorsvonat délután	4.05
Radnára délután	7.23	Személyvonat este	8.57
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.15	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.59
Szeged felé:		Szeged felől:	
Vegyesvonat reggel	7.10	Személyvonat reggel	8.35
Személyvonat d. u.	4.11	Vegyesvonat este	7.06
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Gurahonczról sam. r.	8.03
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. e.	11.—
Gurahonczig sam. du.	4.30	Személyvonat este	6.56

Nemzeti színház.

Bérlet 175. sz.

Páratlan.

Szerdán, 1903. évi április hó 8-án:

CSILLAG TERÉZ mint vendég:

A kismama.

Vigjáték 3 felvonásban. Írta: Henry Meilhac és L. Halevi.
Fordította: Fáy J. B. Zenéjét szerzte: Kun László.

SZEMÉLYEK:

Bruck Valentin Somlai A.	Daonlas báró Győre Alajos.
Henriette Szilassy J.	Daonlasné Ardal Ida.
Brigitta Csillag T.	Duboisné Pajor Agnes.
Saint-Potant Szabó József.	Polgármester Németh J.
Rochebardiére Sarkadi A.	Pásztorleány Garai Ilonka.

Kezdete este 7 és fél órakor.

NYILTÉR.*

A hires

Bisenzi pászka

Mazzes

kizárólag nálam kapható.

Domán Ignác,

Hunyady-utca 2. sz.

769

(Telefon-szám: 91.)

APRÓ HIRDETÉSEK.**Eladó ház.**

Az Aulich Lajos-utca 17. számú. jó karban lévő, jól jövedelmező bérház, szabad kézből eladó. — Bővebbet ugyanott a háztulajdonosnál. 859

Terény Jenő

Vegyeskereskedése a fehér csillaghoz

Arad, Boros Béni-tér 22. sz.

Ajánlja jól felszerelt raktárát fűszer-, gyarmat-, liszt- és rövid-árúkból. 183

Olcsó árak és pontos kiszolgálás.

MÁLY ALBERT

kalapos mester

Aradon, Boros Béni-tér 8. szám.

Elfogad férfi és női posztó és szalmakalap-festést, tisztítást és átalakításokat, a legújabb divat szerint. 152

Czylinder vasalásokat,

átalakításokat jutányos ár mellett teljesít.

Vidéki megrendelések is elfogadhatók.

ARADON,

Salacz Gyula-utca 2.

Kalmár József

műszerész

ajánlja jó minőségű

kerékpárjait.

Raktáron tartok elsőrendű külső és belső gumikat és minden a kerékpárhoz tartozó felszerelési tárgyakat. Olcsón és jótállás mellett végzek kerékpár javításokat.

Villanyos csengő és telefon berendezéseket szakszerűen és jótállás mellett készítek. 806

Telephon szám 242.

2966—1908.

Hirdetmény.

Gábor András aradi lakos a bir-kásdüllőben a téglagyár megett egy tégláégető telep felállíthatására telepengedély iránt folyamodván, az 1884 XVII t. cz. 27. §-a értelmében a telep helyszín tárgyalására határidőül f. évi április hó 9-ikének d. u. 8 órája kitűztetik, amelyre az érdekeltek ez uton is meghívottak azon észrevétellel, hogy a telep helyszín és tervrajza, valamint az üzem módjának leírása a kapitányi hivatal iparügyi osztályánál f. évi április hó 9 ig, mindenkor a hivatalos órák alatt betekinthező s a netáni észrevételek írásban ugyanott, előszóval pedig a helyszíni tárgyalás alkalmával megtehetőek, mert amennyiben ilyenek nem emeltetnének, s ha közteltek gátlólag fel nem merülendnek, a telepengedély az idézett törvény 30. §-a rendelkezéséhez képest ki fog adatni.

Arad, 1908 évi április hó 4-én.
Sarló,
főkapitány.

Zálogcédulákat,

tört aranyat, ezüstöt és ékszer-tárgyakat készpénz fizetés mellett a legmagasabb árban vesz

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész

ARAD, TEMPLON-UTCZA

Minorita-palota.

Alkalmi vételek folytán legolcsóbb bevásárlási forrás!

Arad legnagyobb 703

óra és ékszer-raktára.

TELEFON 438.

Ponta Vazul

egyenruha és uri szabó

Aradon, Pécskai-ut 6. szám.

Készít mindennemű egyenruhákat pontos előírás szerint, ugymint uri ruhákat a legújabb divatu szövethől és sikkos szabás és jutányos árak mellett. 598

Uhereczki Géza

kárpitos és díszítő

Aradon, Vörösmarty-utca 3. sz.

Elvállalok mindennemű kárpitos és díszítő munkákat a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, u. m. billárd-asztal behuzását jutányos árak, pontos és gyors kivitelben, ugy helyben, mint vidéken. 602

Javításokat olcsón eszközölök.

HOLLEITER FERENCZ

uri és egyenruha készítő

Arad, Boros Béni-tér 29.

Ajánlja magát a n. é. helybeli és vidéki közönségnek minden uri és egyenruhának a legjobb divat és előírás szerint a legjobb anyagból való elkészítésére, jutányos árak, pontos és gyors kivitelben. Ugyisint javítások, átalakítások jutányosan elfogadhatók. A n. é. közönség pártfogását kérem 186

Illó tisztelettel

Holleiter Ferencz.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy Deák Ferencz utca 10. szám és Lázár Vilmos utca sarkán

órás-üzletet

nyitottam, ahol órajavítások szakszerűen, pontosan, jótállás mellett eszközöltetnek.

Legjobb minőségű zseb-, fali- és ébresztő-órák, pontosan szabályozva három évi jótállás mellett adatként el.

Kiváló tisztelettel.

Örményi Gyula

órás.

139

Hangjegyek

árjegyzékei

Zongora

Harmonium

Hegedű

Cello

Ozitera

Kamarazene

Zenekarra

Guitarra

Dalok

Humoristikus dalok

Kar

Kettős, hármas

Tanulmányművek

— ingyen —

és bérmentve

OTTO MAASS 515

hangjegyekereskedése és kiadóhivatala

WIEN, VI/2. Mariahilferstrasse 91.

Szeifert János

szobrász

Aradon, Magyar-utca 29. szám.

Ajánkozik mindennemű

képfaragó munka

stilszerű kivitelére, ugymint: bútor-, épület- és templomfaragványokra, továbbá a szobrászszakmába vágó munkákra; folytonos választékú képmunkát tartok raktáron, melyet a legolcsóbb árban számítok.

Tervrajzokat ingyen készítek. 198

Kalhofert János

mű-lakatos, vízvezeték-berendező és gépjavitó műhely

Aradon, Széchenyi-utca 5. sz.

Elvállal minden e szakmába vágó munkák elkészítését, u. m.:

épületvasalások,

vízvezeték berendezéseket,

gépjavitásokat, légszuszomotorok és gazdasági gépek, valamint varrógépek javítását.

Vidéki megrendelések lelkiismeretesen, olcsón és pontosan eszközöltetnek. 289

202—1908. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a vasuti állomás előtti lóvasuti síneken keresztül haladó „Kis-Zombor—Aradi” átkelési utszakasz egy részének átalakításával járó munkálatok elvállalása iránt folyó évi április hó 14-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási-ár: 889 kor. 54 fillér. Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezárta az árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1908. évi április hó 6-án tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Angel, s. k. aljegyző.

Feltűnő ujdonság!

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mászt nem szivhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHUVELY.

PAGLIANO-SYRUP vértisztító- és edző-szer

1838-ik év óta biztos sikerrel használatban.

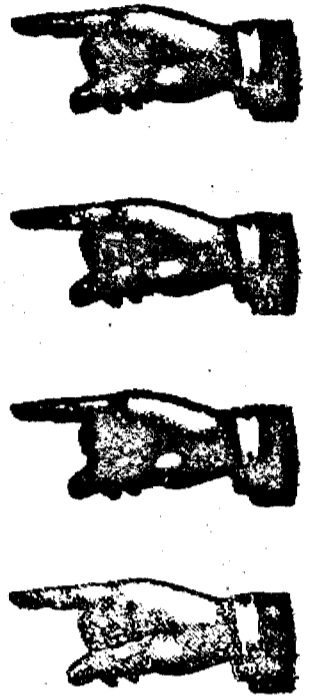
Készítője: PAGLIANO GIROLAMO egyetemi tanár Florenz, „via Pandolfini” (Olaszország.)

Szétküldési főraktár: Brachetti gyógyszertár Ala. (Dél-Tirol.)

798

Husvétii CZIPŐK

különösen nagy választékban kaphatók

Porter Vilmos Nagy Áruházában a Szabadság-téren!

Újdonságok! Rendkívül olcsó árak! Gyönyörű szabás! Tartós formák! Feltűnő könnyűség!

Azonnal,

a lehető legsürgősebben, intéztetik el bármely rendelés, mely postán, vagy városi és megyei telefonon **324.** szám alatt érkezik be. Ajánljuk vidéki tisztelt feleinknek a postai és telefoni rendelést igénybe venni.